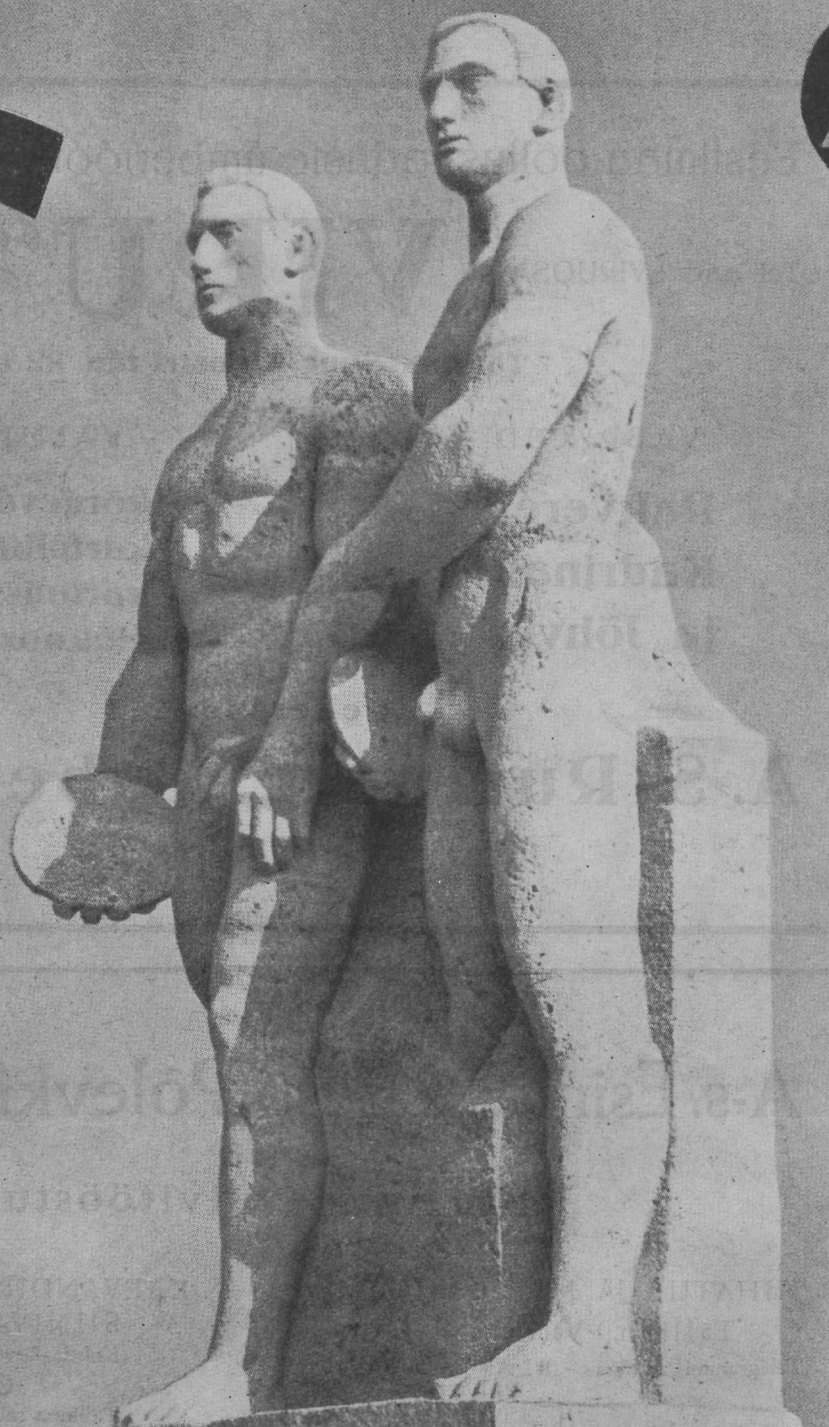


EESTI

25

S



PORDILENT

Eestimaa põllusaaduste ümberlöötamise osahing

Tel. aadr.: VIRUOSA

„**VIRU**“

Kõnestraat 437-84

Tallinn, Suur Kloostri tän. 22/18

VABRIKUD:

**Rakveres,
Kadrinas
ja Jõhvis**



VALMISTAVAD:

**kõrgeväärtuslikku
kartulitärklist,
kartulisiirupit,
glükoosi**

Peaesindaja:

A. S. Rumberg, Tuberg & Ko.

Tallinnas

A-s. Esimene Eesti Põlevkivitööstus

endine

Riigi Põlevkivitööstus

JUHATUS JA MUUGIBÜROO

Tallinn, Valli tän. 4—3.

Telegrammi aadress: „PEAPÕLEVKIVI“

Telefonid: { 450-85,
450-62 ja
474-76.

KAEVANDUSED, ÕLI- JA BEN-
SIINIVABRIKUD:

Kohtla-Järvel ja Kukrusel.

ÕLILADU:

Tallinna sadamas, telefon 309-07

BENSIINIJAAMAD:

Tallinnas, Kohtla-Järvel

Põlevkivi kütteks; Toorõli; Kütteõli; Bensiin; Mootorpetrooleum; Mootornafta; Diiselnafta; Rasked õlid; Bituumen (Estobitumen) ja Asfalt-Emulsioon teede tegemiseks, katusepabivabrikutele ja isolatsioonitöödeks; Maanteeõli teede tolmu sidumiseks; Immutusained „Fenolaat“, „Estokarbolineum“ ja immutusõlid puu konserveerimiseks; Viljapuu Karbolienum viljapuude pritsimiseks; Putukamürk „Puttox“; Katuselakk (katusetõrv); Raulalakk (asfalt-lakk) ja Asfalt-Mastiks.

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

17. AASTAKÄIK

Nr. 11

NOVEMBER

1936

Toimetaja: A. ADORF.

Toimeius ja talitus: Tallinn, Harju 48—6, tel. 444-28.

TAGASIVAATLIKKU JA EDASIVAATLIKKU

Käesoleval kuul täitus kaks aastat, mille aja vältel on meie spordiliikumise peajuhiks olnud riigisekretär K. Terras, seda spordi keskliidu ja ühtlasi kehakultuuri sihtkapitali valitsuse esimehena. Kui K. Terras asus juhi kohale, siis nende ridade kirjutajal, kes ka alles oli oma elukäijalt üle võtnud E. Spordilehe toimetamise, oli, mõistagi, esimene visiit teha uuele esimehele. Tookordne jutuajamine ilmus E. Spordilehes täpselt kaks aastat tagasi, novembris. K. Terras oli siis vaevalt jõudnud esimehe ülesannetesse astuda, kuid juba oli tal selge pilt kõigest sellest, mille lahendamine oli meie spordiliikumise huvides hädavajaline. Sellel esimesel ja järgneval jutuajajamisel valgustas ta neid programmilisi küsimusi, mis tema poolt üles seatud ja mille läbiviimisele ta viibimata tahtis asuda.

Kuigi kaks aastat pole mingisugune juubel, pole siiski ülelignne retrospektiivselt vaadelda, millega selle ajavahemiku vältel on meie spordiliikumise organiseerimises ja süvendamises toime tulnud.

Eeskätt peab märkima, et spordijuhtimisele on pandud kindel alus juhtimise tsentraliseerimise teel. Kadus dualism, mis valitses keskliidu ja kehak. sihtkapitali valitsuse vahel, ja järgnenud sammudega koordineeriti seltside, eriliitude ja keskliidu tegevus, nii et keskliit peajuhtiva instantsina saavutas suurema painduvuse. Läbiviidud reorganisatsioon on olnud kahtlemata ainult kasuks, nagu selles on suudetud veenduda küllakordselt.

Lükkumise süvendamise osas võib märkida,

et eelkõige suudeti ametisse panna üleriiklik maakonna-spordiinstruktorite kaader. Nüüd on igal maakonnal oma instruktor, selle asemel, et varem oli neid ainult üksik-kuul maakonnal. Ka on instruktorite palgaolusid parandatud, mis samuti on kasuks liikumisele.

Edasi on saavutatud ülitähtsana riiklik täieline tunnustus kehalisele kasvatussele ja spordile. Riigivanema ja vabariigi valitsuse ülisoojal suhtumisel liikumisse sai tänavu esmakordselt tõeks, et riigieelarvesse võeti toetussummad kehalisele kasvatussele. Tänavu oli see 22.500 krooni, kuid järgmise aasta riigieelarve korras on loota toetussumma suurenemistki. See loob stabiilsuse liikumise arendamisse, kuna varem, millal kõik sõltus peamiselt kultuurkapitalist saadavatest summadest, mis vajusid ja tõusid, ei saadud kõike kavandatavat läbi viia järjekindlusega.

Riigieelarve korras saadava toetusega suudeti ka palgata peagu kõikidele erialadele treenerid-õpetajad. Ühtlasi on keskliidule alluvalt ametisse seatud ka noorte kehalise kasvatusjuht.

Juba ainult ülaltoodud read tõendavad, kui palju on suudetud läbi viia kaks aastat tagasi ülesseatud programmist. Kuid lisaks on veel rida suureulatuslikke üritusi võtnud konkreetse kuju, misjuures mõne ürituse läbiviimiseks on jõutud koguni tegelikkude sammudeni. Kui kaugele neis üritustes küünditud, selle kohta andis K. Terras E. Spordilehele informatsiooni

järjekordsel jutuajamisel, mis toimus paar päeva enne käesoleva numbri ilmumist.

„Suurteks probleemideks,“ lausus K. Terras, „on meil mõnda aega olnud Tallinna staadionile uue tribüüni ehitamine ja samuti Eesti spordihoone küsimus. Mõlemad on ettevõtted, mis nõuavad tavalisest suuremat läbiharutamist ja ettevalmistamist, sest tegemist on monumentaalsete ehitustega. Kuid praegu pole need probleemid enam probleemid ja mõlemad leiavad elluviimist mitte just kaugesse tulevikku ulatava aja vältel.“

K. Terrase järgnenud sõnadest selgus, et eeskätt tribüüni ehitamine on sama hea kui küps. Riigivanem on tema käsutuses olevatest summadest lahkesti määranud 150.000 krooni, ja selle summa saamine võetakse 7½ aasta jooksul osadekaupa riigieelarvesse. Sellega on kindlustatud ettevõtte majanduslik külg. Tribüüni plaanid on juba välja töötatud ja kinnitatud ning peale kõige muu on ehitustööd ka juba välja pakutud. Ehitustettevõtjatel on huvi olemas, mida tõendavad senised pakkumised. Kuid et kellegi pakkumist pole veel vastu võetud, see on tingitud asjaolust, et koos uue tribüüni ehitamisega on kerkinud päevakorrale veel täiendavaid ehitusi staadionil. Need kavatakse nüüd välja pakkuda ühiselt. Kõige selle tõttu pole tegelikule ehitamisele veel asutud, kuid kaua igatahes viivitus ei kesta.

Nagu teada, tuleb uus tribüün raud-

betoon-ehitusena. Publiku mahutavus on 3500 inimest, kellest 2000 katuse all. See-ga tuleb uus tribüün jällegi parimana Baltimail ja, mõistagi, veel paremana, kui oli senine tribüün, mis oma hea-„vormi“-aastatel oli samuti Baltimaade parim. Tribüüni all tuleb rohkesti igasuguseid ruume, mis pakuvad ter-vishoidlikku mugavust eeskätt sportlastele ja muud mugavust tribüüni külastavale publikule. Mille üle aga K. Terras kahetses, oli, et 1937. a. suvel tekib raskuseks staadioni kasutamise puu-dus võistluste korraldamiseks. „Sellest tuleb siiski üle saada, kuna hiljem saame ju vastu-tasuks täiesti ajakohase tribüüni.“

„Spordihoone ehitamise küsimus pole läinud nii kiiresti,“ jätkas esimees. „Mäletan, kui läinud aasta alul spordihoone ehitamine hakkas võtma konkreetsemat kuju, siis oli meil pearas-kuseks, kuidas saada ehitamiseks vajalisel mää-ral kapitali. Nüüd on aga asjad arenenud niikaugemale, et kapital enam muret ei tee, see-vastu teeb aga rohkem muret Tallinna linnava-litsuse poolt lubatud maa-ala enda valdamisse saamine.“

Spordihoone ehitamine toimub riikli-kult, s. t. riik annab vajalised summad. Va-bariigi valitsuse poolt on moodustatud haridus-ministri juhtimisel olev erikomisjon, millesse peale tema kuuluvad majandusminister, teede-minister ja riigisekretär. See komisjon on tunnistanud spordihone vajaliseks. Samuti on ta tunnistanud vajaliseks spordihoone sihtasu-tuse asutamise, mis seni viibinud seetõttu, et linnavalitsusega pole jõutud kokkuleppele luba-tud maa-ala tingimusteta andmises siht-asutusele. Viimast ei saa aga ennem registree-rida, kui ta alusvaraks on saanud spordi-hoone maa-ala. Neil päevil on haridusminister isiklikult rääkinud linnapeaga ja on arvamusel, et maa-ala saamine laheneb lähemal ajal. Siis veereb eest viimane takistus ja võib asuda eeltööde läbiviimisele.

Mõistagi võtavad eeltööd ja lõpuks ehitami-ne rohkesti aega, sest spordihone peab tulema igati ajakohane, et ta rahuldaks tema järele valitsevaid nõudeid võimalikult kauemaks ajaks. Hoone ehitatakse eeskätt küll spordihoonena, kuid teda saab kasutada ka muudeks otstarveteks. Näiteks pole Tallinnas ühtki suurt koosolekuruumi, mis mahutaks rohkem kui 1000—1500 inimest.

Spordihoone antakse hiljem sihtasutuse valdusse, kes ka saab tema tegelikuks valitse-jaks ja korrashoidjaks.

Üldmulje on, et spordihoone ehitamise küsimus on kavatsusest tegelikkuseni jõudnud palju lähemale, kui kunagi varem. Kui mitte ennem, siis vähemalt järgmiste olümpiamän-gude eel võime näha esimesi võistlusi Eesti spordihoones.

A. ADARI.

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47.

TELEF. 444-22.

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.

Põhjamaade kool

N. Kursman:



võitis

1.

Pärast seda, kui juba on jõutud sõna võtta kõigi teiste spordialade kohta, millel Berliinis esinesime, pole üleliigne, kui lõpujärjekorras peatuda ka olümpia-maadlusvõistlustel. Maadlusest, kui meie võidukaimast olümpiaalast, on spordipress seni vist kõige rohkem kirjutanud, kuid veel mõned märkmed ja tähelepanekud loodetavasti ei tüüta lugupeetavaid lugejaid.

Olgu eelkõige märgitud, et Berliini olümpia-maadlusturniiril esines kokku veerandsada rahvust, mis kipub olema kõigi aegade rekordne ükskõik missuguste rahvusvaheliste maadlusvõistluste kohta. Ülesannustest jäid tulemata ainult Greeka ja Lõuna-Aafrika. Kuid, kui minul olevad andmed ei peta, siis seevastu astusid uute maadlusrahvustena olümpiamatle Jaapan ja India. Väike-Aasiale, keda esindanud Türgi, on nüüd järgnenud ka n. ü. Suur-Aasia. Võib arvata, et veel rohkearvulise-malt võtab asiaste osa 1940. a. Tokios peetavatel olümpia-maadlustest. Aasia suudab küll anda peamiselt kergemate kaalude maadlejaid, kuid seda teravamaks konkurents muutub, sest Berliiniski oli tasavägisem konkurents just kergemates kaaludes.

Berliinis siiski veel ükski jaapanlane ega hindu ei suutnud tulla medalile, kuigi sellest ühel jaapanlasel, nimelt kergekaallasel Eiichi Kazama jäi väga vähe puudu. See oli sama jaapanlane, kellelt meie A. Toots võttis vastu oma esimese olümpia-kaotuse. Kui Berliinis selgus paaritamiste järjekord, siis olime kõik nii naiivid, et uskusime Tootsil loosimisega vedanud olevat. Ei teatud ju arvata kuigi tõsist vastast mingisuguselt tundmatust jaapanlasest. Kuid Kazama osutus igati tugevamaks ja elastsemaks, kui seda oli Toots, ja võitis vastuvaidlematult 3:0. Edasi võitis Kazama vabamaadluses väga kodusel oleva ameeriklase Harley Strongi, seljatas tschehhi Vaclav Brdeki ja kaotas ainult sakslasele W. Ehrliile, kes hiljem tuli hõbemedalile. Seega Kazama langes välja ainult 5 kaotuspunktiga, millest kaks pealegi oli saadud tööviidust. Ainult ühe tööviidu asemele seljavoit, ning, võib olla, oleks jaapanlasi juba nende debüüdil ehtinud olümpiamedal.

Hiljem oli mul võimalus juttu ajada Jaapani esindajaga, kes lausus, ei kogu Jaapani olevat praegu küll

Käesoleva kirjutuse autoriks on liidu maadlustreener Nikolai Kursman, kes oli ka olümpia-meeskonna ettevalmistajaks ja treeneriks.

26. novembril s. a. saab N. Kursman 40-aastaseks ning ühtlasi on tal täitunud 20 aastat sporditegevust. Huvitav on märkida, et oma esimese avaliku võistluse sooritas meie maadlustreener mitte maadlejana, vaid jalgpallis. See oli 20 aastat tagasi, millal N. K. sõjaväeteenistuses viibides Kotkas, Soomes, löi kaasa väeosade vahelisel jalgpallimatschil. Resultaati ta enam ei mäleta, küll aga seda, et sama päeva õhtul tegi ta Kotkas kaasa ka esimesed maadlusvõistlused. Nendel, millest võttis osa ka Vene Baltimere laevastiku maadlejad, tuli ta kergekaalus kolmandaks. Auhinnaks olevat ta saanud kaks habemenuga. Mehel endal sel ajal habet veel polnud.

Kotkas hankis ta ka esimesed täielikumad teadmised maadluse alal, olles enne seda aga juhtnõõre saanud Tallinnas Miili klubis. Hiljem viibis veel Petrogradis, harjutades ka sealses Eesti seltsis. Eesti iseseisvuse alul oli Valvaja spordiosakonnas tegev, kust 1921. a. siirdus Tallinna Kalevisse, kus teutsenud tänapäevani, seega 15 aastat. Kümme aastat sellest ajast on ta olnud Kalevi juhatusliige ja viimati raskejõustiku osakonna esimees. Edasi on teutsenud eri-liitude juhatusliikmena ja oli rasabiesimees ja juhatusliige. Viimaselt kohalt lahkus liidutreeneriks hakates.

Oli Eesti olümpia-maadlejate ettevalmistajaks ka enne Amsterdami mängusid ja enne neid Budapesti euroopavõistlusi, millel Eesti tuli teiseks, omandades esimeseks tulnud Ungariga võrdset punkte. On tegevmaadlejana esinenud maa- ja linnavõistlustel lätlaste ja tschehhide vastu. Peale muu osa võtnud ka heksast euroopavõistlustest esindajana kohtunikuna. Nüüd on liidu maadlustreeneriks, või maadlusõpetajaks, nagu see amet ümber nimetatud.

ainult 500 maadleja ümber, kuid Tokio olümpiamängude ajaks loodavad nad selle arvu vähemalt kümnekordistada. See olevat neile koguni lihtne ülesanne, pealegi kui võib oodata ergutust Kazama tublist esinemisest. Ühtlasi selgus, et Kazama olevat maadlust õppinud Ameerikas, kus ta üliõpilaseks. Ja et õpilane on nüüd parem kui õpetaja, seda tõendas Kazama võiduga just ameeriklase Strongi üle, kes oli väga hea klassiga maadleja ja enne kohtumist Kazamaga omas väljavaateid tulla oma nelja kaasmaalase eeskujul auhinnale.

Võib arvata, et Tokio olümpiamängudel löövad jaapadlased juba võimaldada kaasa ja võivad koguni üllatada suuri maadlusrahvaid. Ettevaatust jaapanlastega! See on küll üteldud näiliselt vara, kuid võib-olla siiski mitte päris vara.

Teistest eksootilistest rahvastest peab märkima egiptlaste tagasimeenikut maadlusmatil. Seda just võrreldes sellega, et viimastel olümpiamängudel, millest Egiptus võttis osa, nimelt Amsterdumis, vaarao-poegade esindajana tuli poolraskekaalu olümpia-võitjaks O. Pellise ees Ibrahim Mostofa (Mustafa).

2.

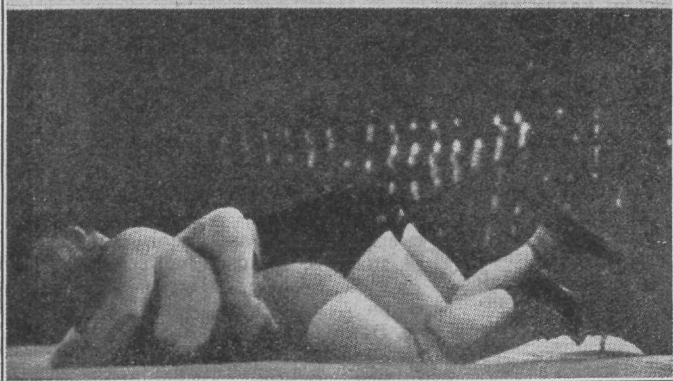
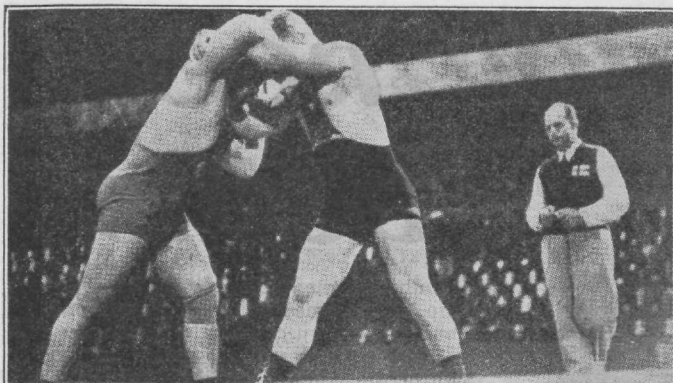
Berliini olümpiamatidel esinenud maadlusrahvused võib grupeerida kolme liiki: 1) Põhja-Euroopa — Rootsi, Soome, Eesti, Läti, Daani ja Norra; 2) Kesk-Euroopa — Saksa, Ungari, Poola, Prantsuse, Belgia, Tšehhoslovakkia, Schweits ja Austria; 3) kõik ülejäänud rahvused kõigilt mandritelt.

Need grupid saavutasid Berliinis greeka-rooma maadluses punkte ja medaleid järgmiselt:

	Punkte	Kuld	Hõbe	Pronks
Põhja-Euroopa	27	5	4	4
Kesk-Euroopa	11	1	3	2
Ülejäänud	4	1	—	1

Kui nüüd küsida, missuguste maade maadluskool on kõige parem, siis on ainsaks vastuseks: põhja-eurooplaste oma, sest need saavutasid rohkem punkte, kui kogu ülejäänud maailm kokku — 27:15.

Soovime N. Kursmanile 40. sünnipäeva ja rea juubelite puhul head edu edasimatkamiseks maadlusmatidel ja ka mujal. Toimetus.



Ülal ja kõrval-leheküljel on foodud kuus mo-
menfi K. PACUSACU olümpiamatschist türk-
lase Meşmed COBANIGA, kellega tal oli olümpia
tasavägiseim heitlus. Kohtunikuks on soom-
lane A. Haavisto.

Mis siis õieti on põhjamaade maadluskooli suuri-
maks vooruseks? Julgen ütelda, et just see, mida
paljud armastavad nimetada ebavooruseks. Põhja-
maade kool sisaldab nimelt rohkem varitsemist, kui
võttesse tormamist. Põhjamaalased lähevad võttele
üksnes siis, kui nad surmkindlad on selle edukuse.
Lõunamaalased aga nende oma temperamendiga
on kärsitumad ja kui nad veidigi tunnevad mõnda võ-
tet sees olevat, siis nad kohe ruttavad ka selle soori-
tamisega. Nad ei pane tähele seda, et põhjamaalased
sageli lubavad neid sihilikult võtte sisse võtta, kui ise
on juba valmis vastuvõtteks, mis ohtlikuks osutub
just vastasele. Ainsatena põhjamaalastest rootslased
riskivad rohkem, kuid peamiselt ainult seetõttu, et
nad oma suurema maadlustehnika tõttu tunnevad en-
di üleolevamatenä.

Kahe lõunamaalase vaheline matsch on tegelikult

nauditavam, sest selles järgnevad võtmed võtteile. See
näib aga rohkem demonstratsioonina, millel ühe või
teise võit on väga sageli juhuslikku laadi. Meile on
küll selge, et maadluses on suureks eesmärgiks selja-
võit, kuid kogemused näitavad, et seljavõit pole alati
saavutatav, ja kui seda tahetakse saavutada huupi võ-
tetesse tormamisega, siis on väga suur ka enda selja-
tamise risk. Sellepärast kogenud maadlejad taotlevad
eeskätt küll võitu, kuid seljavõitu üksnes siis, kui sel-
leks avaneb tõesti surmkindlana näiv võimalus. Kui
järjest tormata võttesse ja seejuures kohe alul ei
saavutada edu kas seljatamise või suure tööülekala
näol, siis võib tagajärjeks olla, et lõpuks kaotatakse
vastupidavuse kahanemise tõttu.

Kui palju teie olete näinud võtteid matschil kahe
võrdvõimelise vastase vahel? Kindlasti väga vähe.
Võrdsete vahel võidetakse parema taktikaga ja, ma ei
salga ütlemast, ka häbematussega. Viimasega armas-
tavad sageli läbi lüüa rootslased. Nad ajavad käed
üles, nagu taotleksid võtet, kuid tegelikult nad samal
ajal alati ei mõtlegi võttele, vaid suruvad oma põlve-
dega vastase jalad sirgeks, nii et vastane tasakaalu
säilitamiseks on sunnitud taganema. Vähesse asjatund-
likkusega publikus ja kohtunikkes tekib aga mulje, nagu
taganetaks kartusest võtte vastu.

Põhjamaade kool on õieti Robert Oksa ja Friimani
kool. See on eluõiguse saanud Rootsis, Soomes, Ees-
tis ja osaliselt ka Lätis, viimases E. Pütsepa mõjul.
Isiklikult olen väga palju õppinud Robert Oksalt, siis
kui ta viibis Eestis. Meil oli peagu alati ainsaks oma-
vaheliseks jutuajamise teemaks igasuguste maadlus-
võtete analüüsimine, millele järgnes näitlik katseta-
mine.

Soomes on viimasel ajal siiski märgata üleminekut.
Vana kaader on peagu täiesti kadunud ja hilisem kaa-
der pole veel suutnud kogeda. Eriti on märgata heade
meeste puudust raskemates kaaludes. Kuid taseme
langust Soomes siiski pole karta, sest kandepind on
väga suur, kuna Soomes on peagu 10.000 maadlejat.
Niisuuress massist kergib kiiresti uusi tippmehi. Pole
kuigi palju aega tagasi, kui ka meil oli tegemist, et
korralikult koostada rahvusmeeskonda, kuid nüüd on
enamikus kaaludes juba võrsunud uued kuulsused.
Heade maadlejate kaader täieneb praegu nii meil kui
ka Soomes, vastavalt sellele, kuidas maadlejad koge-
vad ja kuidas neile suudetakse anda õiget kooli.

3.

Kuivõrd tulusam on põhjamaade kool, selle kohta
on parimaks näiteks E. Siku esinemine olümpia-
mängudel. Oma esimeses matschis, lõunamaa-
lase, itaallase Dante Bertoli vastu, hakkas Sikk jär-
jest võtteid tegema. Kuid lõunamaalaseks oli itaala-
lane kiirem ja polnud kuigi suur ime, kui ta selles
võtete keerises sai töövõidu endale.

Lilleäri

P. Kauba

Rataskaevu 6

Tel. 464-03

Kui ma pärast seda matschi Sikult küsisin, mil ta laskus endast kiirema vastasega võtete sidumisse, siis oli Siku vastuseks: „Pärast Turaani turniiri lausuti mulle, et kuigi ma olin võitnud, olevat mu maadlus olnud mannetu ja võtetekehv. Nüüd ma näitasin, et võin ka võtteid teha, ja nüüd, võib olla, on need rahul, kes mu maadlusviisi varem nimetasid mannetuks.“ Hiljem läks aga Sikk tagasi oma „mannetu“ maadlustiili juure ja võitis kõik ülejäänud vastased: austerlase Josef Buembergeri seljaga, egiptlase Ali Erfani 3:0 ja ka kuldmedalile tulnud ungarlase Marton Lörintsi 3:0. Tähendab, et Sikk oli parem kui kuldmedali võitnud Lörints, kuid „tänu“ loobumisele põhjamaade koolist matschil itaallase vastu, ei pääsenud ta kaugemale kuuendast kohast.

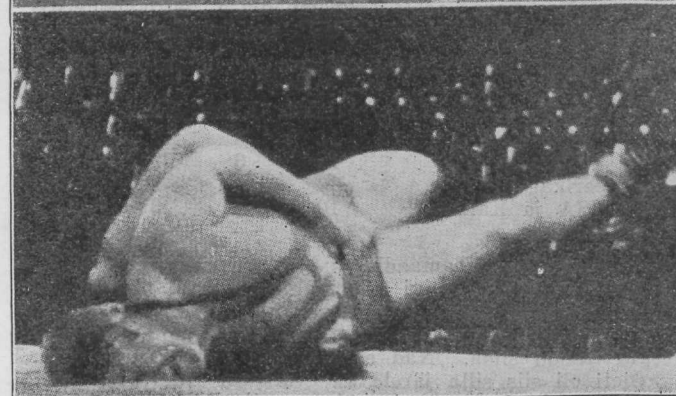
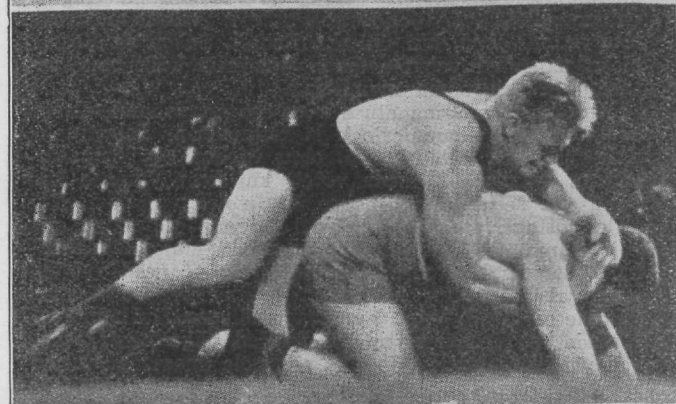
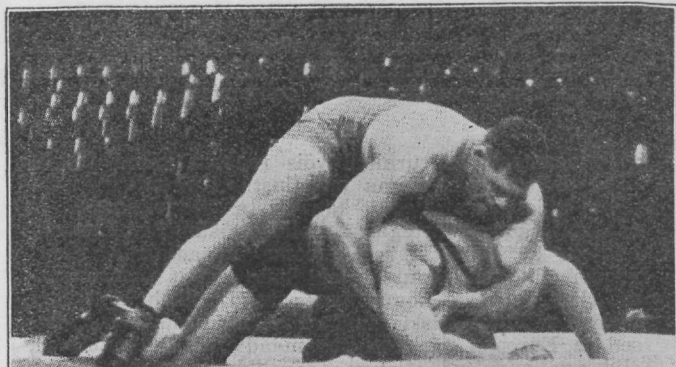
Kõike ülalpool kirjutatud silmas pidades, pole meil mingisugust tarvidust oma maadluskooli muuta. Kui aga eespool oli üteldud, et selle kooli üheks suuremaks vooruseks on varitsemine, siis, mõistagi, see veel ei tähenda, nagu ei tarvitseks üldse võtteid õppida. Neid tuleb õppida veel intensiivsemalt ja peaaegu nii, et teatud valitud võtted oleksid niivõrd kätte õpitud, et kui matschil avaneb surmkindel võimalus võtte sooritamiseks, siis see sooritatakse ka nii puhtalt, et sest tuleb tulu.

Kui võtte tegemisel tunnete, et see ei „istu“ teil kindlasti peos, siis pigemini loobuge võttest. Teiseks valvake võtte sissevõtmisel alati seda, kuidas on vastase kaitse, sest väga võimalikult lubab ta sihilikult võtte sisse võtta, et siis kätteõpitud vastuvõttega teid endid viia täbarasse seisukorda.

Iga võtte, mida kavatsetakse sooritada, peab olema kõvasti ja õieti kätte õpitud, kui ei soovita, et selle võtte sooritamine oleks ohuks endale. Kui võtteid sooritab halvasti mõni n. ü. isehakanud maadleja, s. t. säärane, kes pole saanud kuigi palju õpetust, siis ei saa talle etteheiteid teha. Kuid kui halva võtte teeb kogenud maadleja, siis võib see kahjuks olla mitte ainult talle endale, vaid ka nendele, kes selle mehe võtnud endile eeskujuks. Mul oli järgmine juhus Tartus: panin tähele, et mehed sooritavad nupuvõtet poolikult, ilma et vastane oleks hästi puusal. Seda viga tegid kõik mehed kärbeskaalust kuni raskekaaluni. Kui nendele nende vea selgeks tegin ja küsisin, kuidas nad varem ise sellele pole tulnud, sain vastuseks, et nad kõik olid eeskujuks võtnud nende seas vanima maadleja, kes käinud ka Berliinis.

Peale kõige muu selgitab ka see juhus, et meil tuleb kursusi ja õpetust anda kindla väljatöötatud plaani järgi, et kogu maal oleks ühtlane maadluskool.

Milles Berliinis veelkordselt veendusin, oli, et maadleja peab peale kõige muu omama ka rohkesti jõudu. Üksnes tehnikaga ei saavutata seda, mida suudetakse, kui omatakse mõlemad. Sakslased, türklased, poolakad ja veel teisi on näiteks väga jõulised. Saksa



kergekeskaalu maadleja K. Schäfer suudab kahega tõugata 125 kg. Kui see mees veel täieneb tehnikas, milles ta praegu veel pole täiuslik, milline hea maadleja tast siis kujuneb.

On kindel, et nüüdsest peale maadlejad peavad harjutama ka tõstmist, nimelt rebimist ja tõukamist. Mõistagi mitte liialt. Kui käed seejuures n. ü. ära surevad, siis see ei tohi heidutada. Parimaks rohuks käte „ärasuremise“ vastu on harjutada palju poolnelsonit. Edasi aitab selle vastu saun ja kätemassaas. Viimast ei pea alati tegema diplomeeritud masseerija, vaid piisab ka kaasmaadleja massaashioskusest.

Türklased harrastavad maadlustreeningu ühe osana ka tõstmist, samuti sakslased ja tšehhid. Kui türklased praegu veel pole kuigi head, siis seda rohkem on nad seda tulevikus, millal ka maadlustehnika rohkem selge. Et vastase vastu, kes füüsiliselt tugevasti üle, on raske saavutada edu, seda tõendas Berliinis ka V. Välja matsch türklase Mehmed Arikaniaga. Kuigi Väli oli tehniliselt kõrgesti üle, türklast ta ometi selili ei saanud. Samuti on K. Hornfischer tehnika-maadleja, kuid mida aitab see K. Palusalu jõu vastu.

August Kadanik mööbli- ja sadulsepatööstus

V. Karja 1 (Passaazi hoovis)

Tel. 452-89

Või võtame veel ühe näitena omal ajal O. Luiga ja V. Kokkise. Viimane oli tehnikas võrratult parem, kuid kaotas jõult temast sama palju üle olevale Luigale mõlemal nendevahelisel kohtamisel.

4.

Vabamaadluse turniiril võis rohkem näha tegelikult greeka-roma maadlust. Kui mitte arvestada ameeriklaste, kanadlaste, schveitslaste ja osaliselt ka rootslastega, siis olid ülejäänud vabamaadlejateks 90%-liselt greeka-roma maadlejad. Puhtvabamaadlejatest suutsid läbi lüüa ainult ameeriklased, kes punktide kogusummas tulid esikohale, omadades seejuures siiski ainult ühe kuldmedali. Kanadlased ja Euroopa parimad vabamaadlejad, schveitslased, olid aga sunnitud alistuma tegelikkude greeka-roma maadlejate rünnakule. Poleks läbi löönud ka Ungari vabamaadlejad, kes olid spetsiaalselt vabamaadluseks ette valmistatud, kui näiteks Rootsi, Saksa ja Soome oleks paisanud vabamaadluse turniirile kõik oma parimad greepa-roma maadlejad.

Greeka-roma maadluse võtetest on vabamaadluses keelatud ainult hammerlock ja kogunelson. Selgituseks paljudele, kes seda ei tea, olgu üteldud, et hammerlockiks nimetatakse seda võtet, kui koos vastase käe viimisega selja taha tehakse ka poolnelson. Kui selle võttega seoses käib veel jalgade sidumine, siis võib hammerlock all-labajala osutada elule hädaohtlikuks, samuti ka kogunelson, mikspärast need võtted ongi vabamaadluses keelatud. Lihtne käe selja taha viimine on aga lubatud ka vabamaadluses. Kui nüüd arvestada, et greeka-roma maadlejad väga hästi oskavad vältida jalgade sidumist, siis pole imestada, et nad võrdse võivad läbi lüüa mõlemas stiilis. Näiteks meie Neo pani selili vabamaadluse euroopameistri ungarlase Ede Viraghi ja USA meistri Ray Clemonsi.

Vabamaadluses jagunesid punktid ja medalid järgmiselt:

	Punkte	Kuld	Hõbe	Pronks
Põhja-Euroopa	16	3	2	3
Kesk-Euroopa	15	3	2	2
Ameerika				
(USA ja Kanada)	10	1	3	1
Ülejäänud	1	—	—	1

Seega ka vabamaadluses on tugevaimaks Põhja-Euroopa grupp, kuigi tunduvalt väiksemal määral kui greeka-roma stiilis.

Varemadel aegadel puhtvabamaadlejad üldse ei tarvitanud silda. Nad ei osanudki õieti seda teha. Õieti oli siis silla järele ka väiksem tarvidus, sest seljatanuks loeti vastane üksnes siis, kui teda õlgadel oli saadud hoida mõned sekundid. Kuna aga mõne sekundi kestel võis end sageli väga vabalt välja rullida selili olekust, siis ei hakanud näiteks ameeriklased ja schveitslased silda õppimagi. Amsterdami näiteks jäid schveitslased juhmunult peatuma, kui nende vastane, keda usti kindlasti selili langevat, ootamatult silla ja lindeni tegi.

Berliinis aga tegid silda ka kõik ameeriklased. See on ju väga tähtis kaitsevõte pärast seda, kui vabamaadluseski panti kehtima määrus, et vastase seljataniseks tuleb teda selili hoida ainult sekund.

Vabamaadlust võib soovitada neile, kellel on kiirust ja jõudu, mis selles maadlusstiilis veel olulisema tähtsusega, kui greeka-roma maadluses.

Paljudele on vast teadmatu, et Palusalu osavõtt vabamaadluse-võistlustest toimus iseäralistel tagamõtetel. See oli esialgu mõeldud talle lihtsalt ettevalmistusena võistlemiseks greeka-roma stiilis, et mees saaks endale lihtsalt treeningpartnereid. Oli mõeldud, et kui Palusalu saab pidada paar matschi, siis ta katkestab edasivõistlemise vabamaadluses, et välja puhata talle suuremate väljavaadetega olevaks greeka-roma maadluseks. Kui aga Palusalu kergelt

murdis maha oma vastased ja näitas, et ta ka sellel alal mees, siis mõistagi, ei sunnitud teda võistluste katkestamisele, vaid lasti mees kuni võiduka lõpuni turniir kaasa teha. Sellele tagapihta võitis Palusalu ka teise turniiri. Mõistagi tuli tal tublisti pingutada, nii et mees ta oma sõnade järgi oli maadlusest tülinud. Tulevikus vast siiski pole soovitatav ühel ja samal mehel läbi teha kaks turniiri. Palusalu ja Neo pidasid vastu tänu ainult oma suurtele jõutagavaradele. Muuseumi kaalumisel, et Neogi oleks pärast kaotust Fridellile kohe katkestanud väljavaadete-kehvana näiva edasivõistlemise vabamaadluses, kuid Neod ergutas just kaotus edasivõistlemisele, mille tagatipuks oli hõbemedal.

Teistest vabamaadluses esinenutest jättis veidi pettumuse August Kukk, kes ei suutnud kaugemale kahest matschist. A. Toots tõi vähemalt võidu kanadlase Th. Howie üle ja kaotas väga heale jaapanlasele, kellest oli juttu kirjutuse alguses.

5.

Silmas pidades, et seni pole veel kuski toodud kokkuvõtlikku ülevaadet meie meeste olümpiamatschidest, pole üleliigne, kui seks kasutada käesolevaid ridu.

Kokku saavutasid meie maadlejad kümme punkti, mis on suurem edu kui kunagi varemadel olümpiamängudel. 6 meest esines greeka-roma ja 4 meest vabamaadluses. Seega saavutati iga kaalu kohta, milles esineti, keskmiselt 1 punkt, või, piltlikult, üks pronksmedal. Selle lisanesid veel 1 neljas ja 1 kuues koht.

Mehed maadlesid järgmiselt:

Kristjan Palusalu vabamaadluses seljatas Josef Klapuchi, Tschehhoslovakkia, Robert Herlandi, Prantsuse, ja Werner Bürki, Schveits, ning võitis tööga 3:0 Mehmed Cobani, Türgi, ja Hjalmar Nystromi, Soome. Greeka-roma maadluses ta seljatas Eduard Schöllli, Austria, ja Zoltan Kondorossy, Rumeenia, ning saavutas 3:0-töövõidu John Nymani, Rootsi, Mehmed Cobani, Türgi ja Kurt Hornfischeri, Saksa, üle. Seega kokku 5 selja ja 5 töövõitu.

August Neo vabamaadluses kaotas Knut Fridellile, Rootsi, 3:0, seljatas Ede Viraghi, Ungari, ja Ray Clemonsi, USA, ning võitis tööga Paul Dätwyleri, Schveits, ja Erich Sieberti, Saksa, mõlemad 3:0. Greeka-Rooma maadluses ta alul kaotas 3:0 Axel Cadierle, Rootsi, seljatas siis Olaf Knudseni, Norra, Franz Foidli, Austria, ja Umberto Silvesteri, Itaalia, ning lõpuks kaotas tööga 2:1 Edvins Bietagsile, Läti. Kokku 5 seljavõitu, 2 töövõitu ja 3 töökaotust.

Voldemar Väli seljatas Arilt Dahli, Norra, Zbigniew Szajewski, Poola, ja Herbert Olofsoni, Rootsi, sai töövõidu 3:0 Heinrich Nettesheimi, Saksa, ja Mehmed Arikani, Türgi, üle ning kaotas tööga Lauri Koskelale, Soome, 2:1 ja Josef Herdale, Tschehhoslovakkia, 3:0. Kokku 3 seljavõitu, 2 töövõitu ja 2 töökaotust. Väljal tuli seega ainult pronksmedali saavutamiseks teha seitse (!) matschi, mis oli talle peale sunnitud ülekohtuselt, sest määrused ütlevad, et olgu kaalus kui palju võistlejaid tahes, ühelgi neil ei tule teha üle 6 matschi. Seejuures tihti kuues matsch on ette nähtud ainult seks juhuks, kui see on tarviline, et selgitada medalit kahe võrdse arvul kaotuspunkte omava võistleja vahel.

Eduard Puusepp seljatas Jean de Feu, Belgia, sai loobumisvõidu matschi katkestanud Franz Hametnerilt, Austria, ning kaotas Karl Schäferile, Saksa, ja Rudolf Svedbergile, Rootsi, mõlemale tööga 3:0. Kokku 2 seljavõitu (ka katkestamine loetakse seljavõiduks) ja 2 töökaotust.

Evald Sikk seljatas Josef Buembergeri, Austria, sai 3:0-töövõidud Ali Erfani, Egiptus, ja Marton Lörinci, Ungari, üle, ja kaotab tööga 3:0

itaallasele Dante Bertolile. Kokku 1 seljavõit, 2 töövõitu ja 1 töökaotus.

Voldemar Mägi kaotas oma mõlemad matschid tööga: Väino Koskisele, Soome, 2:1 ja Ercole Gallegatile, Itaalia, 3:0.

Adalbert Toots võitis Thomas Howie, Kanada, 3:0, kaotas vigastamise tõttu Charles Delporte'le ja 3:0-tööga Eiichi Kazamale, Jaapan.

August Kukka kaotas mõlemad matschid tööga 3:0: Kalmar Sovarile, Ungari, ja Willy Angs-tile, Schveits.

6.

Lõppmärkmetena olgu lisatud, et peale eespool nimetatu Berliini maadlusvõistlused pakkusid väga vähe uudust: mängisuguseid eriliselt uusi võtteid ma tähele ei pannud. Taktikas võis siiski mõndagi märgata, kuid kõike ei saa võtta eeskujuks meil. Näiteks soomlased olid valinud taktikaks vastasele n. ü. raginaga kallale tormata, et juba alul endile kindlustada ülekaalu. Kuid sarnane taktika võib kahjuks olla selle tarvitajale endale, eriti siis, kui tal puudub vastupidavus matschi lõpuni sääraselt talitada. Ja kui silmas pidades, et paljudel tugev kaalu allavõtmine kahandas vastupidavust, siis rida soomlasi langes just endi taktika ohvriks.

Berliinis esinenud maadlusrahvastest võiks eritella parimatena kaks järgmist klassi:

1. klass: Rootsi, Soome, Saksa ja Eesti;

2. klass: Ungari, Tšehhoslovakkia, Itaalia, Türgi, Norra ja Daani.

Kõik ülejäänud rahvused, välja arvatud USA vabamaadluses, on nõrgemad.

Sakslaste kohta olen E. Spordilehes juba varemgi kirjutanud, et ma nende üldist maadlustaset ei hinda eriti kõrgena. Jään sellele seisukohale ka nüüd. Sak-sas on võrdlemisi vähe tippklassi maadlejaid. On ko-

guni suur võimete vahe kaalude esimeste ja nendele järgnevate vahel. Usun, et Saksas ei ole tühtki klubi, kes poleks võitmatu näiteks meie Spordile, Kalevile või isegi Tartu Kalevile. Saksa parimate tehnika-maadlejatena hindan K. Hornfischeri, L. Schweickerti, J. Brendeli ja W. Seelenbinderi, teised löövad läbi rohkem jõuga. Võtete sidumisel on sakslased küll elavamad, kui põhjamaalased, kuid sageli on just see nende kaotuse põhjustajaks.

Mis aga pärast olümpiat eriti nõudeks kerkis, oli vajadus määruste parandamise järgi. Ka tuleb matschide hinnangus leida ühtlust ning vältida kohtunike sihilikkust ühe või teise maadleja suhtes. Püsin seisukohal, et näiteks V. Väli vääriskuldmedalit. Tšehhist võistlejate paaritaja lasi tal teha matsche üle määrustes lubatud määra, samal ajal kui omamaalasel Herdal tuli teha ainult viis matschi. Kui meie säärase paaritamise vastu protestisime, saime vastuseks, et teine kord valitagu parem paaritaja. Ka A. Neo oleks vabamaadluses väärinud kuldmedalit, kuid tema suhtes siiski ei toimitud, arvan vähemalt, sihilikult, kui ei tunnustatud ta seljavõitu K. Fridelli üle.

On lausutud, et näiteks Palusalul olevat olnud õnne kahele kuldmedalile tulekuks. Seda ei saa ütelda, kui mees võitis kõik oma vastased. Õnne oli tal vast üksnes sellega, et kohtunikud tema suhtes ei teinud väärotsusi. Kuid raske oli ka seda teha, sest tema matschide ajal enamasti juhtusid säärased kohtunikud, kellel polnud enam mängus oma rahvusest raskekaallasi.

Ettevalmistuseks Tokio vastu peame oma maadlejate kogemuste hankimiseks võimaldama rohkem rahvusvahelisi võistlusi. Rohkem mehi välismaale saata ja ärgu alarmeerigu meid, kui nad seal kaotavad. Loorberitega meestega tuleb aga kaasa saata ka seltside esindajad, et need oleksid võistlustel nõuandjateks ja võimalikult ka ülekohtu tegemise vältijateks.



TEIE VAJATE KVALITEETI—
MEIE ANNAME TEILE SEDA

AINULT KVALITEET-
MÖÖBEL SUUDAB
RAHULDADA TEID
KESTVALT

KÜLASTAGE MEIDI

MÖÖBLITEHAS

A.-S. „MASSOPRODUKT“

TALLINN, SUUR TARTU 73.

TELEFON 308-96

SAM BALTER:

Euroopal tuleb veel õppida

Ameerika Ühendriikide ametlik spordiajakiri "AMATEUR ATHLETE" avaldab alljärgneva artikli USA olümpia-korvpallimeeskonna edurivimehe ning endise kapteni Sam BALTERI sulest. Kuna selles toodud mõtted riivavad ka meid, avaldame ta siinkohal, kääripides üksnes selle osa, mis loendab rahvusvah. liidu ja Ameerika mängumääruste erinevusi.

14. augustil tuli USA meeskond võitjaks ülemaailmsel korvpalli turniiril, suurimal, mis seni üldse peetud. See oli üheteistkümnendal olümpial Berliinis, mil puhul Ameerika spordisõbrad, kes olid näinud korvpalli taseme tõusu tagahoovidest Madison Square staadioni mängude tasemeni, lootsid näha, kuidas teiste maade meeskonnad alistuvad ameeriklaste osavusele, kiirusele ja strateegiale. Kuid hoolimata Ameerika võidust ometi need lootused ei täitunud täiel määral. Maailma suurim korvpalliturniir muutus rohkete vigade ja vähemeeldivate olukordade tõttu vähemeeldivaks komöödiaks.

Selleks on vaja ainult korvpalli leiutaja dr. James Naismithi keelt ja häbematumust, et möödunud mänge nii iseloomustada nagu tema tegi seda lõppmatschi järele, kui ta võitjaid ehtis tammeoksadega: „See on suurim silmapilk mu elus. Olen nüüd näinud parimat korvpalli oma elus.“ Tugevas tuules ja rängas vihmajärgu Ameerika meeskond saavutas võidu mänguga, mida ei saa iseloomustada kõrgeklassilise. Võimatute mängutingimuste, määruste segase tõlgitsemise ja halva ilmastiku tõttu jäi mulje, et korvpallile Berliinis polnud määratud rahvusvahelist lugupidamist. Turniir seega omakorda oli hiilgavaks õpetunniks, vihjates sellele, missugune peaks olema õige korvpall.

Iga matsch (neid peeti kümme matschi päevas viiel eriväljakul) rullus tuhandepäälise taipliku pealtvaatajaskonna ees. Jaapani esindajad, jälginud koomilisi lõppmänge, kinnitasid siis, et 1940. aastal Tokios ei peeta korvpallimatsche väljas lageda taeva all, vihma ja pori käes, et seal ei juhtu määruste ebaühtlast tõlgitsemist, et seal määrused pole vananenud. Vaid kooskõlas Ameerikas harrastatava mänguga.

Soovides vältida tulevasel olümpial samasuguseid puudusi, jaapanlased võtsid endile lühidalt teadmiseks sakslaste mängukorralduse ja määruste tõlgitsemise põhivead. Ameerika korvpalli harrastajatele ja pooldeajale tundus suurima õnnetusena, et Saksa riik, maailma suurimate olümpiamängude korraldaja, ei olnud hoolt kannud nii ülivajaliku sisehallimängu eest, vaid oli korvpalli hallist viinud välja, lahtise taeva alla. (Tegelikult oli selles süüdi rahvusvah. liit. — E. Spl toim. märkus.) Ameerika mängijad, kes tahtsid eurooplastele näidata kuulsat McPherson Oilerit, läbi mõeldud strateegiat ja varjatud ataaat, paiskusid segi oma kavatsustes ja strateegias, leides oma vastased mängimas hea õnne peale mingit kobamismängu. Ameeriklaste esimese esinemise järele, millel nad 58:28 löid Eestit, kes Euroopa parim, eestlaste coach ei olnud kiitmisega tagasihoidlik. Ta ütles, et ta polevat Euroopas veel kunagi näinud sellist mängu.

Arvukas mängijasperes valitsesid nagu mingisugused kindlad eelaimdused. „Praeguste ilusate ilmadega pole viga,“ ütlesid nad, „aga mis juhtub siis, kui ilm

muutub?“ Mõne aja jooksul näis tõesti, nagu tahaks saatus meie vastu olla armuline, sest kuigi seitse päeva olid rajad ja väljakud olnud lakkamatu vihmajärgu all, muutusid ilmad turniiri alguseks jälle päikesepaistelisteks ja tuuletuks. Kuid siis, viimasel päeval, millal rullus aasta suurim matsch, algas jällegi vihmajärgu.

Kella kuue ajal Ameerika ja Kanada mängijad ilmused väljakule vihmakuubedesse mähituna. Lõppmänguks oli valitud Vana-Greeka teatrit meenutav väljak, kuna sissejuhatavad võistlused olid toimunud Reichssportfeldi tennisväljakul. Sel päeval väljak aga meenutas kõigiti ujumistiiki. Korraldajad kiiresti otsustasid mängu pidada platsil nr. 4, milline olevat paremini torutatud ja kuivatatud. Kaks tuhat pealtvaatajat otsis puude ja vihmavarjude all taevast langetava vee eest kaitset. Teel võistluspaigale pealtvaatajad peatusid plats nr. 3 juures, et jälgida korvpalli paroodiat, kus Mehhiko ja Poola tõelises mudalombis heitlesid kolmanda koha pärast. Muda ja vihma tõttu ükski mängija polnud äratuntav ja iga driblamise katse halbade mängutingimuste tõttu pidurdati juba ees.

Mängutingimuste raskendamiseks mõjus suuresti kaasa ka see, et rahvusvaheline korvpalliliit ametlikule pallile oli eelistanud Saksas valmistatud Bergi palli. See uus pall, mida peeti paremaks Ameerika eksemplaridest, oli suuremõduline ja pehme, kuid — halvem kõigest — värvimata. Mustus ja vesi, mis oleks imunud ameerika palli pooriesse, jäi saksa palli pinnale püsima, kus sattus otsesse kontakti mängijate kätega. Õiged söödud ja täpsed visked muutusid seetõttu võimatuks.

Lõppmatschist väandatud film hiljem näitas küllalt kujukalt mängu tingimusi. Polnud näha ühtki vihmavarjuta pealtvaatajat, kõik vihma käes asuvad istekohad olid okupeerimata. Ameerika meeskond, mängides ettevaatlikult ja rünnates ainult tõelise vajaduse piires, oli õnnelik, et võis poolajale minna tulemusena 15:4. Teisel poolajal said ääreforvardid tuua ainult neli punkti! Mäng muutus kobavaks ja takistatuks. Siiski Ameerika suure ülekaaluga heitlemiseks palli pärast. Ühel juhul lahtilöögi järele moodus tublisti kaks minutit, enne kui Jack Ragland pärast rohkeid pööreid ja tilgutamisi palli enda kätte sai.

Ameerika olude ja tingimuste juures mäng oleks küllaldaselt vaatamist väärinud. Sest ka kanadlased, kelle meeskonna põhjaks oli meistermeeskond Windsor, mis omakorda täiendatud Ontario ja Victoria Dominoes meeskondadega, olid küllalt kohutavad vastased. Juba eelmistel mängudel nähti nende head pallikäsitust ja osavaid sõtte. Nende 8-kujuline ofensiiv nõudis liiga palju palli käsitamist ning kahanes defensiiviks Ameerika tsooni läbistamisel. Selline mäng nõudis igavest liikumist, nii-ütelda perpetuum-mobilet; iga sööt toimus väljaspool kaitset, muutudes ikka lähemaiks, kun järele blokeerimine ja mäng muutus teravaks ning läbitungivaks driblamiseks.

Ameeriklased ei saanud kasutada oma efektselt tsentri kombinatsioonmängu. See mäng on võimalik suure ülekaaluga tsentris, arenedes kombinatsioonidega keskelt äärtele. Ameerika Ühendriikides ainult vähesed tsentrid tulevad toime niisuguse pallikäsitamisega.

Nagu juba võis ennustada, mängutehnilisi kogemusi ja pärandusi nendelt võistlustelt oli vähe kaasa tuua

Oriendi meeskonnad, kes langesid halva loosionne ohvriks, näitasid oma üleoleva ja kõrge pallikäsitamisega mängutaset, nagu seda oleme näinud Ameerika Kauge-Ida meeskondade juures. Ainsana Euroopa meeskondadest näitas strateegiat ja sõjakavalust Eesti oma flegmaatse ja uinutava mänguga.

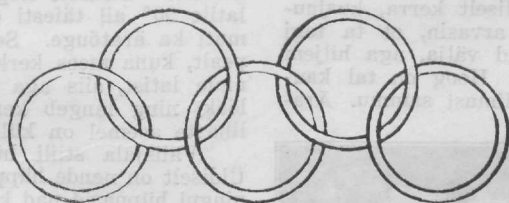
Eesti forvard H. Veskila tõi oma meeskonnale saavutatud 28 punktist üksi 21 punkti, selle juures kordagi kaitsesse tagasi tõmbumata. Kui ta meeskond tagasi tõmbus palli tõrjumiseks, siis Veskila noppis üksikute pikkade söötudega korve, peamiselt küll selle tõttu, et Ameerika meeskond, tugeses 25-punktilisele edule, pööras temale liig vähe tähelepanu. Kui Veskila oli osaliselt kaetud, ta andis pikad söödud tsentrile, moodustades sel teel Eesti läbimurde aluse. See idee oli siiski halb, kuna Ameerika meeskond, seades vastu nelja mehe kaitse, praktiliselt alati võis talitada oma soovide kohaselt.

Tõepoolest, Euroopa korvpallil on mõndki õppida. Hoolimata dr. Naismithi hiilgavaist kiidusõnadest ja -kõnedest Euroopa korvpallile, milles ta avaldas oma imetlust selle kohta, kui kaugele on arenenud sealpool ookeani korvpall, enamuse Euroopa meeskondadest kaugeltki ei vasta sellele iseloomustusele. Poola, keda peetud Euroopa 1936. a. parimaks, tuli neljandaks üksnes tänu turniiri virr-varr-süsteemile. Poola sai lüüa nii esimeses kui teises voorus, kuid jäi turniiri edasi, võites kaotajaid teisel ja neljandal päeval. Teisel päeval loos viis teda kokku Ungariga, kes polnud üldse meeskonda välja pannud. Viiendal päeval ta saavutas oma ainsa tõelise võidu, lüües Brasiiliat. Brasiilia meeskond oli kaotanud kahel korral. Poola sattus veerandfinaalis kokku Peruuga. Selle mängupäeval sai teatavaks, et Peruu, pahandudes otsuse üle jalgpallimatschi puhul Austria vastu, oli tagasi kutsunud kogu oma esinduse ja asunud koduteele. See tõttu Poola sattus poolfinaali. Vaatamata kaotustele,

mis ta sai Kanadalt ja viimati kolmandale kohale tulnud Mehhikolt, kindlustas ta endale neljanda koha. Vahepeal tõhus Jaapani meeskond oli välja lülitatud Mehhiko kaitseliini poolt, kuna habras Hiina meeskond, avapäevade võistluste ohver, juba eelmiste ebaõnnede tõttu ei saanud viiendal päeval esineda finaali alustalade peres. Ja välkkiirel Filipiinide meeskonnal oli ebaõnn kohata USA-ga juba varajasemas voorus ning pidi nüüd ainult viienda koha pärast heitlema Uruguuga.

Euroopa meeskondade olulisemad nõrkused peituvad juba nende mängu alustes. Tšehhoslovakkia näiteks, samuti nagu Prantsusmaa, oli esindatud paljulubava meeskonnaga, kuid meeste söödud olid antud üle pea, selle asemel, et sööta rinnalt. Ka jalul olid nad ebakindlad. Ameerika ühendriikide meeskondade mäng, samuti ka Oriendi meeskondade mäng, nagu see nähtus 1., 2. ja 3. finaalist, oli silmatorkavalt erinev Euroopa meeskondade mängust. Isegi vähikute juures Ameerika meeskonna mäng leidis suurema tunnustuse ja poolehoidu.

Määrused, mille järgi peeti turniir, erinesid tugevasti Ameerika omadest, kuid kui turniir oli juba alanud, siis rahvusvah. liit pidas 1936. a. kongressi, kus tegelikult tühistati peagu kõik eelmised määrused, ja kus legaliseeriti need vastavalt Ameerika määrustele. On veel märkida, et mõnda nähtavasti alarmeris Ameerika mängijate pikk kasv, sest liidus läks läbi Jaapani ja Kanada esindajate poolt tehtud ettepanek, mis piiras mängijate kasvu võistluste puhul 190 sentimeetriga! Ameerika esindajad aga taipasid, et rahvusvaheline olümpiakomitee, kellele kuulub liidu ettepanekute kinnitamine, kindlasti ei ühine selle ettepanekuga, kuna see ilmselt halvab olümpiamängude aluspõhimõtteid, ja nimelt — piiramata võistlusvabadust kõigile.



ESIMENE EESTI SPORTLIK SUURTEOS

Aleksander Antson

Berliini olümpiamängud

Suures formaadis (28×20), ligi 300 lehekülge ja sisaldab üle 100 pildi.

Nii rikkalikult illustreeritud spordialalist väljaannet pole meil Eestis veel ilmunud.

Berliini olümpiamängud kujunesid maailma spordiajaloo suurimaks ja valdavaimaks sündmuseks, millest kõneldakse nüüd ja aastakümned hiljem kõikjal kui „olümpiaadide olümpiaadist“.

Väikese Eesti valitud atleedid saavutasid Berliini mängudel suurima edukuse kui kunagi varem. Kuidas võistlesid ja võitsid meie parimad sportlased Berliinis, kuidas viidi Eesti maailma spordirahvaste esiritta — sellest loete A. Antsoni peatselt ilmuvast uudistoseest üksikasjalikumalt kui kusagilt mujalt.

See teos on huvitavate ja kaasakiskuvate võitluskirjeldustega nagu põnev romaan, mille lugemine naudinguks ka neile, kes ei tunne huvi spordi vastu.

Ühegi sportlase ja spordisõbra ega kirjandussõbra raamatukogus ei tohi puududa see teos.

Raamatu hind ettetellimisel — kuni 5. dets. s. a. ainult 3 krooni.

Ilmub raamat veel käesoleval aastal.

O.-U. „NOOR-EESTI KIRJASTUS“.

Maailma kõrgushüppajaid jälgides

Kuna ma kuulun kõrgushüppajate kilda, siis meeldi puudutan just seda ala ja sellisena, kuidas see mulle Berliinis silma hakkas, nii olümpiaküla treeningväljal kui ka võistlustel. Olümpiakülas elades viibisin suurema osa oma ajast sealsel treeningväljal. Palju, väga palju vaatamisväärsed oli seal. Kahetsen väga, et ma seal nii laisk olin ja oma fotoaparaadiga igal hommikul ei pildistanud, nagu tegid seda paljud teised.

Mind kui kõrgushüppajat huvitas muidugi kõige rohkem, nagu alati, kõrgushüpe. Ja eeskätt kolm kuulsat jänkit — neegrid Johnson ja Albritton ning valge Thurber. Huvitav on märkida, et teiste maade kõrgushüppajad tegid oma treeningud ikka koos, kuna ameeriklased harjutasid igaüks omaette. Seda omaette olemist võis tähele panna ka võistlustel, kus iga jänki lamas tükk maad teistest eemal.

Ameeriklased harjutasid kaks korda päevas. Paar tundi pärast hommikusööki võis näha platsil Johnsoni, veidi hiljem Albrittoni ja siis Thurberi. Iga mehe treening sündis treeneri juuresolekul. See ei kestnud kaua. Ta tegi alul paar hüpet kõrguselt 1,70, siis tõstis 180-le, siis 1,85, 1,90 ning siis nii 1,94—1,97 ehk harukordselt 2 meetrile. Sealjuures hüppasid nad iga kõrgust vaid 1 kord. 1,90 hüppas Johnson veel treeningdressis ning vahel proovis ka veidi rohkem, siis tegi ta paar-kolm hüpet võistlusdressis.

Tema hüpestiil sarnaneb väga minu sisejala stiiliga. Hoovõtmine sünnib umbes sama kraadi all kui minulgi. Silma paistab tema hoovõtul alati see, et neli sammu enne äratõuget tõmbab ta end jooksul kaunis koomiliselt kerra, kusjuures vahetab kiirelt jalga. Alul arvasin, et ta tegi seda seepärast, et samm ei tulnud välja, aga hiljem nägin, et see sündis igal hüppel. Hoog on tal kaunis keskmine, kiired on aga neli viimast sammu. Ära-

tõuge toimub umbes 1,10 m enne latti. Hüpe iseenest on täiesti harilik sisejala-hüpe.

Johnson kui ka teised USA kõrgushüppajad on kõik pikad mehed — umbes 2 m ümber, nii et nende 2-meetrilised hüpped ei olegi imestamisväärsed.

Umbes samuti nagu Johnson, hüppab ka Thurber, tema hoovõtmine toimub vaid rohkem viltu, s. t. suurema kraadi all, ning latitehnika näib tal ilusam ning stiilselt puhtam olevat. Thurber treeningul ei näinud kuigi hea mees olevat, 1,90 andis tal teinekord juba hüpata isegi võistlusdressiski, enne kui ta selle ületas. Seevastu võistlustel aga ületas ta 1,90 harjutusdressis.

Albrittoni hüpe on erinevam, tema hüpestiil sarnaneb meil nähtud lätlase Dimsa hüpestiiliga. Hoogu võtab neeger ka omapäraselt, alul jookseb paar sammu, siis paar sammu käib, siis sülitab pihku ja viimased 4—5 sammu jookseb. Seda teeb ta alati, ning alul pidin tahes või tahtmata naerma hakkama. Äratõuge toimub vasakult poolt sisejalaga, ning üle lati läheb ta kõhuli. See stiil näib nagu ebakindel olevat, sest võistlustel juba 1,80 peal ajas ta lati maha. Ka tema võistlustagajärjed ei ole nii stabiilsed nagu näiteks Johnsonil, ehkki mõlemad omavad maailmarekordi 2,07,8-ga. Albrittoni võistlustagajärjed kõiguvad kuni ligi 15 sm.

Palju enam kui ameeriklaste hüppetagajärgi peab imestama jaapanlaste Yata, Asakuma ja Tanaka kõrgushüpet. Iseäranis torkab silma aga Yata hüpe. Muuseas jaapanlased treenivad alati koos. Yata oma kasvult on väiksem tallimlastele nähtud Asakumast. Stiilselt hüppab ta välisjalaga ning jookseb latile 90° all täiesti otse. Hoog on tal kiire ja samuti ka äratõuge. See näib tunduvalt nagu vedrude pealt, kuna mees kerkib nagu iseenest kiirelt kõrgemale latist, siis aga teeb aeglaselt n-n. pool käändlööki ning langeb kergelt liivale. Selle mehe jalalihaste asemel on küll vist kummid.

Välisjala stiili hüppavad ka teised jaapanlased. Üldiselt on nende hüpped väga ilusad ja puhtad. Treeningul hüppasid nad kõrgusi 1,95, millise ületasid nagu mängleva kergusega. Jaapanlased aga harjutasid vaid kord päevas.

Teistest kõrgushüppajatest ei näinud olümpiaküla väljal harjutamas eriti silmapaistvaid mehi, kuna paljud harjutasid olümpia-staadioni juures asetsevatel treeningväljadel.

Nii saabus siis see võistluspäev. Hommikul klassifikatsiooni- ehk valikvõistlusel tundusid kõigi närvid nagu tugevasti pingutatud olevat. Üldse tundus valikvõistlus palju raskemana kui õhtupoolne lõppvõistlus ja paljudki pidid jätma hellitatud lootused punktile tulemiseks, sest 59 võistlejast pääsis üle 1,85 vaid 22 ja paljud 1,90 ja rohkemgi hüppajad jäid 1,80-le. Õhtupoolik tundus vähemalt minule väga kodusena ja hommikupoolsest väikesest sisemisest rahutusest polnud enam jälgegi. Siiski nägin, kuis paljud võitlesid endamisi oma närvidega, mis kippusid sõna tõsisel mõttes üles ütlema. Rahulikumaid mehi oli neeger Cornelius Johnson, kes lamas teki sees ega vaadanudki teiste hüppeid. Näis, et see polnud mitte võimete,

Pillidel kõrval, kuidas kõrgushüppajad erinevalt kontsentreeruvad hoovõtu-jooksuks ja hüppeks: vasakul Cornelius JOHNSON ja paremal Kalevi KOTKAS.



vaid närvide võistlus. Kõrgusele 1.80 pidi jääma istuma soomlaste teine lootus Peräsalo, mehe närvid olid silmnähtavalt korrast ära ning hüpped oimetud. 1.85 peale pidi jääma mitu 2 meetri hüppajat: Aust-raallane Metcalfe, filippiinlane Torribio ja Torino üli-õpilaselümpia võitja ungarlane Bodossy ning terve rida 1.95 hüppajaid. 1.90 ületajad olid kolm ameeriklast, kolm jaapanlast, kaks soomlast, kaks sakslast ja mina. Hellitasin juba lootusi pääseda kõrgemale Eesti rekordist ja vahest ehk kuidagi ka pääseda punktile.

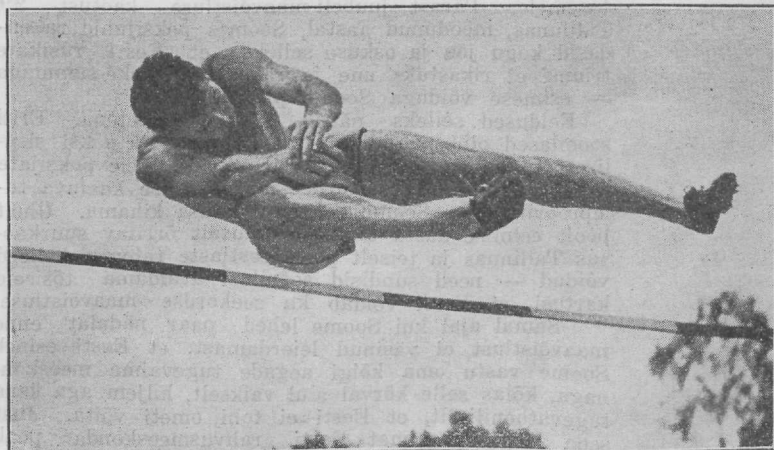
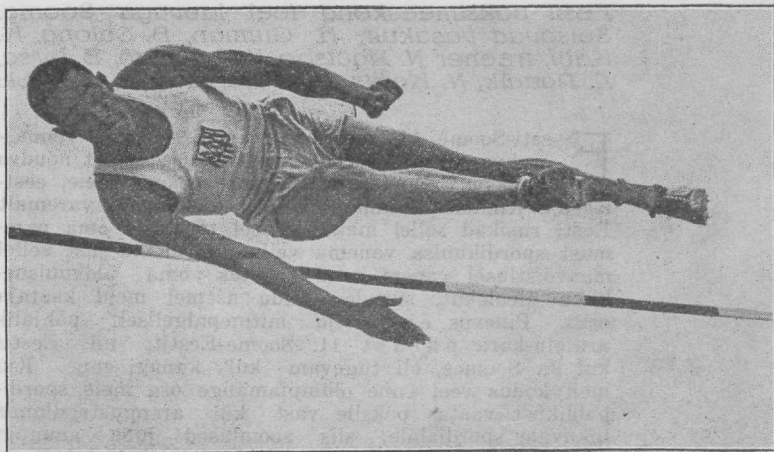
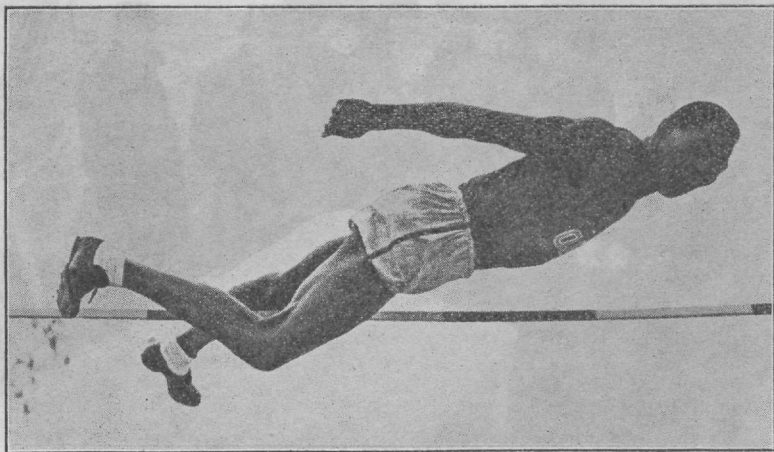
Tundsini end heas vormis olevat. Aga mida parem enesetunne on, seda suuremad on alati vahelejäämised. Pean endale seda ette heitma, et muutusin veidi hooletuks. 1.94 esimesel katsel riivasin vaid õige napilt. Ka samm tundus vale olevat, kuna mu jooksumärk oli vahepeal ära nihutatud platsi siledaks liikkajate poolt. Tundsini küll, et samm oli vale, kuid ei mõõtnud seda ka uuesti, kuna olin endale liig kindel. Ka teine katse ei õnnestunud. Siis mõõtsin küll sammud uuesti välja, kuid üle oli jäänud vaid üks hüpe, mis võis õnnestuda, kuid ka ebaõnnestuda. See teadmine, et vaid üks katse on veel, nagu äratas mind ning lõi seespidiselt veidi rahutuks. Kui nüüd ajan maha, mida mõeldakse siis Eestis, kus, nagu kuulsin, loodeti paljude poolt minu tulekut punktile? (Tegelikult oli see täiesti võimatu, kuna võistles kaasa 11 kaks meetrit ületanud meest.) Valmistasin viimsele hüppele ja püüdsin kõik koondada selleks, kuid varsti langesin pehmele liivale ja ühes minuga ka lattu. Kuidas ta kaasa tuli, seda küll ei tunnud. Mõned ütlesid, et käega riivasin, mine tea, aga igatahes ei vedanud. Kohe lohutasin aga end seega, et vähemalt võitsin nelja 2 m hüppajat ja teisi omasuguseid.

Soome suurlootus Kalevi Kotkas ületas kõrgused 1.94 ja 1.97 alles kolmandatel katsel ja 2 m teisel katsel. Jaapanlased Asakuma ja Yada pidid leppima ka 1.94 kõrgusega, samuti ka soomlane Kalima, kes ainukese mehena saavutas oma maksimumi neil võistlustel ja kellel hiljem naeratas õnn, kuna 6. koht tõmmati loosiga ja neljast 1.94 ületajast vedas temal. 1.97-le jäi istuma jaapanlane Tanaka, platseerudes seega viiendaks. Suure kindlusega hüppas Johnson, kes kõik kõrgused, ka 2.03, ületas esimeste katsetega. David Albritton pääsis üle 2 m kolmandal katsel, Thurber ja Kotkas teisel. Vahehüpetes näis neeger aga olevat kindlam ja ületas teiskordselt 2 m, kuna Thurber 1.95 ületamisega vahehüppes võitis Kalevi Kotka.

Johnson katsetas ka uut maailmarekordi 2.08. See ebaõnnestus napilt. Võistlus oli kestnud üle nelja tunni ja oli väsitav.

Peab veel märkima, et hüppepaik oli väga hea, jättes järele vaid naelajäljed ja jalg ei libisenud kübetki, mis meie staadionil Kadriorus oleks tavatuks nähteks.

Kolm korda Ameerikat kõrgushüppes. Ülal Johnson (kuldmedal), keskel Albritton (hõbe-medal) ja all Thurber (pronksmedal).





Eesti poksimeeskond teel laevaga Soome. Seisavad vasakult: H. Gutman, B. Salong, K. Käbi, treener N. Maatsoo, H. Freimutš, B. Virsa, A. Raadik, N. Karits ja N. Stepulov. E. Köppo foto

Eesti-Soome 11. maavõistlus poksis andis vennasrahvaste rusikavendlusele kaua seedimist nõudva müksu. Kannatajaks oleme seekord meie, eestlased. Kindlalt, kindlamini vast kui kunagi varemalt Eesti rusikad sellel maavõistlusel tõestasid oma paremust spordikuulsana vanema velle üle. Kuid just sellel maavõistlusel vanem vend kasutas oma üldkuulsuslikku üleolekut, surudes võidu asemel meid kaotaja ossa. Pinevus enne ja mitmepalgeliselt põhjalik arutelu-kära pärast 11. Soome-Eestit, nii Eestis kui ka Soomes, oli tugevam kui kunagi enne. Kui meil kodus veel enne olümpiamänge osa meie spordipublikust vaatas poksile vast kui arengustaadiumis liikuvale spordialale, siis soomlased juba ammugi mõistsid, et meie poks on jõudnud rahvusvahelisele tasemele. Pärast juubeli-maavõistluse kaotust 2:6 Tallinnas, möödunud aastal, Soomes poksijuhid rakedasid kogu jõu ja oskuse selleks, et Eesti rusikate triumf ei rikastuks uue ja raksatava raske-sammuga — esimese võiduga Soome pinnal.

Eeldused selleks näisid siiski küpsetena. Eriti soomlased olid põhjalikult teadlikud Eesti poksi sisulisest tugevnemisest üle seniste piiride. Meie poksijate pikk ja edukas Saksa-turnee maavõistluse kaaluva tulereproovina ajas Soome poksipere lausa kihama. Ühelt poolt eelmise aasta alaliselt valusalt õrritav suurkaotus Tallinnas ja teiselt poolt eestlaste rahvusvahelised võidud — need sundisid soomlasi avaldama tõsiseid kartusi, et Eesti võidab ka seekordse maavõistluse.

Samal ajal kui Soome lehed paar nädalat enne maavõistlust ei väsinud leierdamast, et Eesti esineb Soome vastu oma kõigi aegade tugevaima meeskonnaga, kõlas selle kõrval alul vaikselt, hiljem aga üsna tugevatooniliselt, et Eesti ei tohi ometi võita. Just seda loogivõimsaimat Eesti rahvusmeeskonda peab võitma, et leida lohutust valutavale 2:6-hävängule... Nii mõeldi — ja nii ka tehti! Nimelt tehti, sest tehtum pole olnud ükski maavõistlusevõit kui see, mille Soome lavastas 1. novembril Viiburis.

Poksi- ja maadlusemaavõistlustel, kus kohtunikel peagu piiramatud omavalitsemise võimalused, on varematal aegadelgi langetatud teravalt lahku minevaid otsuseid. Tasavägiste matschide puhul meie oleme juba peagu harjunud sellega, et punktid kõhklemata antakse oma mehele. Kuid leppida oleme suutnud üksnes siis, kui tegemist olnud, nagu üteldud, tasavägiste matschidega.

Et aga selged võidud väänatakse külma asjalikkusega kaotusteks, see põhjustab juba astuma otsustavamaid samme niisuguste sportlike inetuste vältimiseks.

Viiburi „kaotus“

Viiburi-maavõistluse võitis Soome 5:3. Erapoole-tute kohtunike juhtimisel maavõistluse oleks võitnud Eesti — numbriliselt sama tulemuselga. Äärmisel, küllaltki vaieldaval võimalusel võinuks Eesti leppida ka raskekaalu võidu juures numbriliselt sildiga 4:4. Nii et Eesti võit olnuks kindel igal juhul. Pärast maavõistlust ei salanud objektiivsem osa Soome ajakirjandusest, et Eestilt võeti võit ülekohtuselt. Samas aga teine osa pidas koguni Soome võitu napiks. 6:2 olnuks selle osa arvates Soome võidu õige nägu. Tihedam ja sisult lahkuminev kriitika langes osaks maavõistluse kolmele matschile — Käbi-Lumilahti, Salong-Järvi-nen ja Virsa-Sampila. Käbi ja Virsa selged võidud ei leidnud soome kohtunikelt tunnustamist. Kui eestlased neid raskeid väärotsuseid pidasid otse surmapatuks, siis soomlased kinnitasid sama Salongi võidu kohta Järvisse üle.

Käbi pidasid soomlased Stepulovi kõrval kindlaimaks punktitoojaks Eestile. Arvati, et Käbi teeb Lumilahega lühikese loo. Kui Käbi vastase parema haagiga lõuga juba esimesel ringil nagu piksest üheksani põrandale sirutas, näis lõpptulemus selgena. Teise ringi alul Lumilahti ootamatult tabas korduvalt Käbi näkku. Selle edu tegi aga Käbi ringi lõpuks kuhjaga tasa.

Soome kohtunike mõjus Lumilahe väike üllatus aga niivõrd, et nad seda küllaldaseks pidasid võidu tegemiseks. Esimene ring vaidlematult ja võimsalt Käbi oma, teine ja kolmas selgesti tasavägised — loomulikult pidanuks järgnema Käbi võit. Nagu üteldud, soome kohtunikud olid sellest, et Lumilahti ei kaotanud esimesel ringil k-o-ga, niivõrd pimestatud, et lugesid ta selle teene eest võitjaks.

Hiljem püüti eestlasi panna kinnisilmi uskuma, et Lumilahti olnud teises ringis parem kui Käbi esimeses, ning see otsustanudki matschi!

Veel hullem oli lugu raskekaalumatschiga. Kuigi Virsa astus ringi Eesti meeskonna tehniliselt nõrgema mehena, ta pakkus eeskätt kaasmaalasile meeldiva üllatuse, olles kõigil kolmel ringil ülivõimas. Juhtimise initsiatiivi Virsa haaras tormilise ja tugeva löökideseriaga kohe pärast gongilööki. Pikkade sirgetega Virsa otse lennutas Sampilat ühest ringi nurgast teise. Teise ringi alul selle tormilise töö loomuliku järjena Sampila käis kaks korda põrandal. Mõlemad ringid vaidlematult Virsale. Kolmas ring polnud üldse poks. Selle sisuks oli Sampila varjamatu põgenemine ja klintschivõimaluste otsimine. Nagu jällegi Soome kohtunikud kinnitasid, põhjustas võidu andmise Sampilale tema parem liikuvus ja taktikaline võistlus. Mida see nii kõrgesti hinnatud taktika tähendas, seda võib järeldada soome poksiliidu esimehe V. Smedsi kõnest, mille ta pidas maavõistluse banketil.

Ega alati suur üleolek ja tabav löök olegi nii otsustavad matschi sisu hindamisel, vaid teinekord otsustavat ühe või teise paremuse strateegiline vilumus!.. Nii umbes üteldi. Mida selle sõna poksi-

täenduslikus mõistes arvata Sampila matschist, on peagu hiina mõistatus. Niisuguse hiina-mõistatusliku strateegiaga riisuti Eestilt kaks selget võidumatschi ja klaariti Soomele maavõistluse-võit.

Salongi võit Järvis üle sama strateegia alusel olnud soomlaste arvates hirmus eksitus. Ometi oli Salong see, kes Soome profi-kandidaadile võistlustempo dikteeris esimesest ringist lõpugongini. Salong vana küpse ja kogenud ringikalana naerul näoga noppis võidupunkte, millest siiski etteteatult jatkus ainult 2:1-võiduks.

Teiste matschide hindamisel polnud kummagipoolseid lahkavamisi. Soome kunstpoksijaks nimetatud kärbeskaallane Olli Lehtinen oli meie Gutmani vastu vaidlematult peagu klass parem. Sulgkaalus Karlssoni triumf Freimuthi üle oli oodatust suurem. Freimuth, pärast suurvõitu katsematschil Seebergi üle läks võiduahnel ja liig lahtiselt ka Karlssoni vastu. See liigjulgus lõppenuks ääre pealt knockiga. Stepulov, soomlaste kuldmedalimehe Sten Suvio kõrval maavõistlusepubliku suurim lemmik, tegi kuulsuse- ja klassikohase matschi. Teisel ringil, Stepulovi pidurdamatu vasarlik löökiderahe sundis ringikohtuniku tõstma Stepulovi käe tehnilise k.-o. võidu tähistamiseks Lehikoise üle.

Soomlaste hinnangul oli eestlasist suurimaks üllatusmeheks N. Kaarits. Soomlased ei jõudnud küllalt imestada mehe sitkust, mis suutis olla murdumatu nende kangele kuldmedalimehele Suviole. Enne matschi peeti nagu iseenesest mõistetavaks, et Suvio oma viimase matschi amatöörina ilmtingimata lõpetab võimsa ja tulevargilise knockparaadiga. Tegelik olukord kujunes aga nii, et Suvio pidi end tõsiselt kokku võtma ülekaaluka võidu kindlustamiseks. Teisel ringil oli Kaarits see, kes üllatas, leidis võimaluse pidevast kaitsesist asuda koguni pealetungile. Kolmanda ringi Suvio tapva atakide-seeria Kaarits seedis mehelikult.

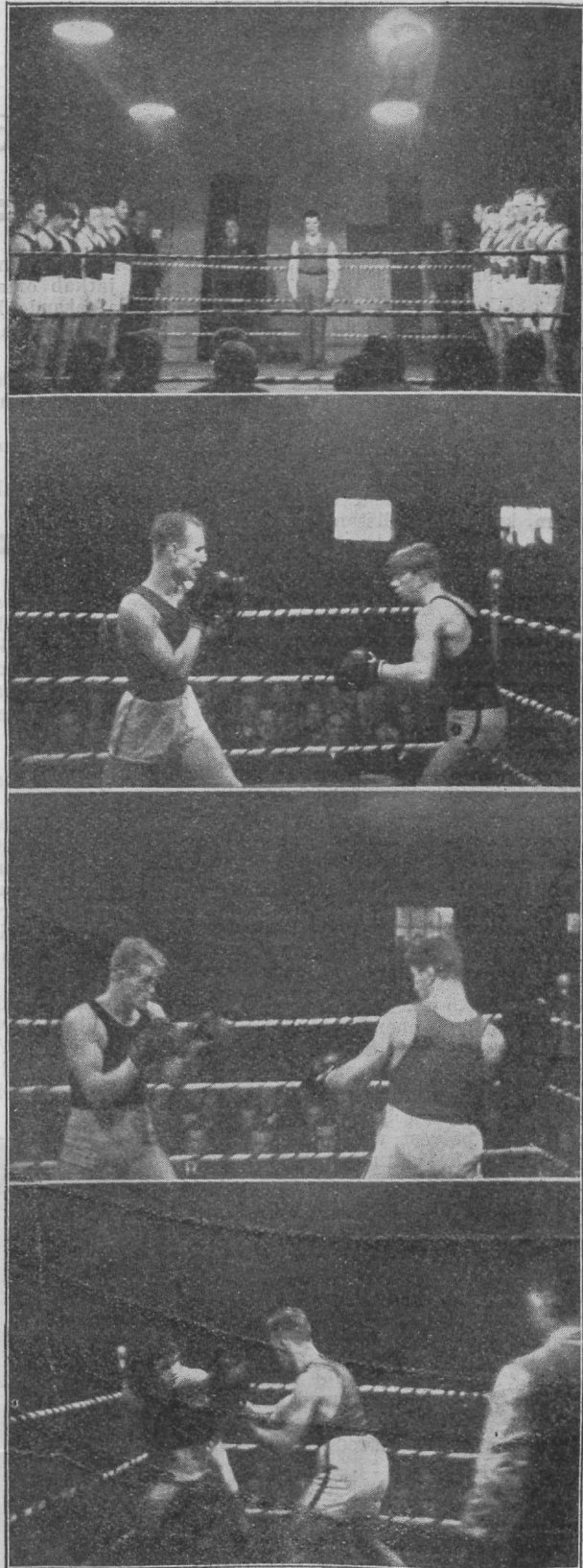
Raadiku võit teise profikandidaadi Leskise üle oli selge ka soomlastele, kuigi oodati Leskise võitu.

Maavõistluse sisulise küljega võime olla julgesti rahul. Seda rahulolu suurendas veel maavõistlusele järgnenud knockivõitude-rahe Lahtis. Üheksast matschist eestlased lõpetasid kuus knockivõiduga. Nagu maavõistlusel, nii ka Lahtis ei pääsetud kohtunike-jandita. Kuigi Salongi vastu esines maavõistlusemehest Järvisest tublisti taktikaküpssem ja löögitugevam Forss, ei väärinud viimane võitu, mille ta sai hääletega 2:1. See kohtunike järjekordne väärotsus (peakohtunikuks oli V. Smeds, kes sellena tegutses ka maavõistlusel) aina kinnitas maavõistlusel avaldunud sihilikkust.

Soome-poksimatki kinnitas ühtlasi, et maavõistlusi erapooletute kohtuniketa pole enam üldse mõtet pidada. Kuigi samal teemal on varemgi küllalt kõnelnud, möödunud maavõistlus tõestas, et endise korra juures maavõistlused muutuksid mõttetuiks janditamisteks.

Kuigi „Suomen Urheilulehti“ tahab kinnitada, et Eesti poksitaseme tehniline külg 11. maavõistluse järele otsustades olevat läinud tagasi, pole meil põhjust seda uskuda. Vastupidi, kiirelt ja järjekindlalt on tõusnud tipumeeste võimete piir, veel enam aga laienenud üldine kandepind koos võrdvõimeliste meeste konkurentsi tihenemisega. Lisaks sellele võib märkida veel meie poksitaseme tunnustamist rahvusvahelises hinnangus.

H. Mikkin.



Neli momenti Viiburi maavõistlusest. Piltidel ülalt alla on esimesel maavõistlusel avamine, teisel — Ake Karlsson ja H. Freimuth, kolmandal — N. Kaarits heitleb Sten Suvio ja neljandal — A. Raadik on löögivalmis Leskise vastu E. Köppo fotod

Eesti Spordilehe

jõulushurnaal

tuleb midagi

eriskummalist!

Võistlus

R. Toomsalu

sprinterite trooni ümber

Juba Vana-Kreekas luuletajad ja ajaloolased ülistasid neid nobejalgseid noorureid, kes võitsid olümpiapidustustel loorberipärja. — Neil võisteldi ühe staadioni pikkuses (192,27 m) aastakümneid enne kui kavasse lisati teisi alasid. Esimese kiirjooksjana on tuntud Koroibokes, kes võitis ühe staadioni pikkuse jooksu a. 776 e. Kr.

Kiirus on olnud alati, eriti aga nüüd, kõigi spordialade põhiteguriks. Õieti puhas kiirjooksu distants on 100 m, kuigi selle distantsi paremad mehed sageli on ka suurepärased 200 m jooksjad. — Näib nagu 100 m jooksus on jõutud inimvõime piirile lähemale kui mõnes teises alas. Kui meenutada, et 100 yardis on maailmarekordi parandatud viimase 40 aasta kestes $\frac{1}{2}$ sekundit ja 100 meetris 0,6 sek., võime oletada, et lähitulevikus pole loota kuigi märgatavat rekordi purustamist.

Aastakümneid on anglosakside tõug valitsenud kiirjooksus ja alles viimasel ajal on neegrid neid üle trumpanud.

100 meetri esimene rekord, mis Ameerika ajakirjas märgitud kellegi Potteri nimele, oli 1884. a. püstitahunna 11,2 sek. Inglismaal võisteldi palju varem, kuid 100 yardis. Esimesel Oxford-Cambridge'i võistlusel 1864. a. jooksis B. S. Darbyshire 100 yardi 10,5-ga. Kaks aastat hiljem W. M. Tennent viis rekordi 10,2-le. 1880. a. inglane Harry Hutchens oli „aastasaja kiireim jooksja“, joostes 100 y. puhtalt 10 sekundiga. Tema seisis lähtejoonel, vasak jalg põlvest vähe kõverdatud, parem, ka kõverdatud põlvest, oli taga tõukevalmis. Parema käsi oli sirgelt tahapoole sirutatud, pahem rippus ees viltu, pahema reie suunas. — Kui mõelda sellele ebaloomulikule, raskele lähteasendile (käed oleksid pidanud olema vastupidi), peame imestama mehe tagajärge.

Austraalias on kiirjooks sama vana kui Inglismaal. Kuid vanemate tagajärgede kohta puuduvad kahjuks andmed. On aga teada, et 1870. aasta alul austraallased juba tarvitasid madalstarti. Madalstarti olevat nad õppinud kangurult, kes küürasendist liikuma hakates omandavat juba alguses suure kiiruse. — Ameerikas aastal 1883 Sherrill, kes oli tuntud Mike Murphy õpilaseks (Mike Murphy 1880. aastal käis võistlusmatkal Austraalias), ühel 100 yardi võistlusel New Yorgis kaevas koopad ja küürutas

Käesolevas numbris R. Toomsalu jätkab oma kirjutuste seeriat lühimaajooksude kohta, asudes jooksu ajaloolisele vaatlusele.

Allikatena on ta kasutanud: 1) kaasaegsete jutustusi, 2) võistlusprotokolle, 3) kehakultuuri aastaraamatuid, 4) Eesti Spordilehe aastakäike, 5) M. Jukola „Urheilun historia“, 6) Archie Hahn: „How to sprint“ ja 7) „Athletic Journal“.

neisse. Starter oli nii hämmastanud, et ei tahtnud lasta poisil joosta. Alles pärast pikki seletusi ja määruste uurimisi lubati tal startida iseäralistest koobastest. — Kui Sherrill 4 aastat järjest võitis üliõpilaste meistrivõistlused 100 yardis, taibati selle stardiviisi paremust ja see võeti üldisele kasutamisele. (Sherrillist sai hiljem tuntud diplomaat; hiljuti ta suri Pariisis.) — 1889.—1891. a. olid tuntumateks kiirjooksjateks austraallane W. T. Macpherson ja uus-meremaalane J. Hempton, kes jooksid korduvalt 100 yardi 9,6—9,8 sek., kuid kuna nad olid elukutselised, siis nende rekorde ei kinnitatud.

Ameerikas hakkas kiirjooksu-tase tõusma alles 1895. a., millal Tom Burke ja B. Wefers jooksid 100 yardi 9,8 sekundiga, mis märgiti maailmarekordideks. Burke oli Atee-

nas (1896) 100 m-is esimene kuldmedalimees. Pehmel rajal märgiti tema ajaks 12,0 sek. Nii Burke, kui ka Wefers ei olnud 100 meetri spetsialistid. Burke erialaks oli 400 m ja Wefers'il 200 m. Samuti teised ameeriklased Long ja Kraenzlein, kes kordasid 100 yardi rekordi, ei olnud 100 y. „spetsid“, vaid tegid 100 yardi kaasa muuseum. 1900. a. olümpiamängudel Kraenzlein võitis kaks tõkkejooksu, kangushüppe ja 60 m jooksu, viimase tulemusega 7,0. — 100 m-is ta ei võistelnud, ja selles tuli võitjaks tema kaasmaalane Jarvis, rekordilise 10,8-ga.

Esimene puhas sprinter ja 100 yardi spetsialist Ameerikas oli Athur Duffey. Tema oli väikese kehakoguga ja algul võrdlemisi nõnk, kuid arenes korralikult harjutades kiireimaks meheks käesoleva sajandi alul. Tema arendas käte töös n. n. põikikirinna-stiili. Enne seda tarvitati käte ette- ja tahaviimist otsejoones. Samuti uuris tema hingamise küsimust. Ta valmistas ka igale kiirjooksjale sobivaid koduvõimlemise-kavasid. Liisaks sellele oli tema esimene sprinter, kes harjutas iga päev. 1902. a. New Yorgis jooksis 100 y 10,6-ga, mida aga millegi pärast ei tunnustatud rekordiks. Duffey oli oma parima vormi aastail võitmatu, kaotades ainult üks kord austraallasele Barker'ile. Hiljem sai Duffey spordiajakirjanikuks, kelle sulest on ilmunud palju väärtuslikke kirjutusi kiirjooksu üle. Duffey trooni päris Archie Hahn, kes korduvalt jook-



Alles pärast pikki seletusi ja määruste uurimisi lubati Sherrillil jooksu alustada madalstartist.

sis 100 y maailmarekordselt 9,8-ga. St. Louis' olümpiamängudel võitis ta kõik lühimaa-jooksud: 60 m — 7,0; 100 m — 11,0 ja 200 m — 21,6. Oli pärast seda tublis vormis veel 2 aastat, võites Ateena vaheolümpia. halval rajal 100 m 11,2-ga. Samal olümpial jäi praegune USA kergejõustiku olümpia-peatreener Lawson Robertson viienda k s. Muuseas oli sellel olümpial suureks üllatuseks, et ka üks põhjamaalane oli 100 m finaalis. Nimelt rootslane Lindberg, kes vahejooksus lõi ameeriklasi. Lõppjooksus ta ei pidanud enam vastu, vaid jäi viimaseks. Kuid mõni aeg hiljem jooksis ta 100 m maailmarekordselt 10,6-ga.

Archie Hahni järglaseks oli valitud meeste sarjas ameeriklane D. J. Kelly, kes jooksis 100 y. — 9,6 ja 100 m — 10,6. Kuid hiljem kustutati rekordite nimekirjast nii Lindbergi kui ka Kelly 10,6 ja rekord jäi Lippincotti ja Meyeri nimele, mis püstitatud Stokholmi olümpia eeljooksudes.

1906. a. hakkas igal pool siginema häid kiirjooksjaid. Parimaks neist osutus lõuna-aafriklane Reginald Walker. Ta oli 19-aastane, 170 sm pikk ja ainult 59 kg raske, kerge kondiga, kuid lihasterikas nooruke, kui 1908. a. Londoni olümpiamängudel võitis kuldmedali.

Võistus oli tugev juba eeljooksudes, sest lõppjooksu lasti ainult 4 meest. Need õnnelikud olid Walker, kanadlane Kerr, ameeriklased Rector ja Cartmell. Start õnnestus kõige paremini Walkeril, Kerr tema järele paistis hilinevat. Alul vedas Rector, juhtides poole distantsi. Kuid Walkeri lõppingutus oli suu-

repärane, ja ta sööstis viimasel 15 meetril napilt meetri võrra ette. Aeg 10,8. Kerr oli kolmas ja Cartmell neljas.

Selle võidu järele püsis Walker kaua maailma parima sprinterina. Veel samal aastal jooksis ta 100 y. kaks korda 9,4-ga ja 100 m 10,4. Kuid tagajärgi ei kinnitatud maailmarekordiks. Järgmisel aastal tegi ta pika võistlusreisi Euroopasse. Reisi lõpu poole, väsinuna, ta kaotas korra Budapestis ungarlasele Racz'ile. — Hiljem elukutseliseks siirdudes ta enam ei korranud oma hiilgetagajärgi.

1910. a. oli sprinterite kuninga troon jälle tühi. — Sellele näis nüüd tõusvat kogukas ameerika üliõpilane Detroitist, 1889. a. sündinud Ralph Craig, kes jooksis sageli 9,8 ja 1911. a. võitis ülikoolide meistri-võistlused. Craig oli 183 sm pikk, vormis olles 73 kg raske. Kuid 1911. a. ta äkki loobus harjutamisest täiesti, abiellus ja hakkas eriti hoolega õppima ülikoolis. Kui 1912. a. olümpiakevel Ameerika kiirjooksjate tase näis nõrgana — oli vaid neeger H. P. Drew, kellele võis loota —, sundisid Michigani üliõpilas-sõbrad 23-aastase Craigi vägisi valikvõistlustele. — Nüüd tõusis ta sellele kohale, millel ta tegelikult asus juba paar aastat varem.

Stokholmi olümpiamängudel oli Craigi peavastaseks sakslane Richard Rau, kes 1911. a. oli jooksnud Saksa rekordiks 10,5. Seda tagajärge vale stardi pärast aga ei tunnistanud maailmarekordiks. — Olümpiamängudel sattus see sakslane Craigiga ühte eeljooksu. Craig „hirmutas“ teda kümnekordse varas-

tamisega, nii et lõpuks Rau hävis temale.

Stokholmis lasti ainult vahejooksude võitjad lõpuvõistlusesse! Koos olid haruldaselt kõvad kiirjooksjad. — Eeljooksudes olid Lippincott ja A. T. Meyer joosnud maailmarekordi 10,6. Vahejooksudes võitsid Craig, Meyer ja Lippincott 10,7. Drew võitis kergelt ajaga 11,0, aga sai sääremarjas lihasterebenemise. Tema tahtis kindlasti joosta lõppvõistlusel kaasa, kuid treener Murphy ei lubanud temal aga „tuleviku mõttes“ kaasa võistelda. — Nutt silmis istus must poiss pealtvaatajate ridades. — Levis jutt, nagu oleks Drew finaali ajal riietusruumi luku taha pandud, sest kaasmaalased olevat kartnud, et neeger võidab olümpiamängudel valge Craigi, kelle võidus nad olevat olnud kindlad ainult sel juhul, kui kaasa ei jookse Drew. —

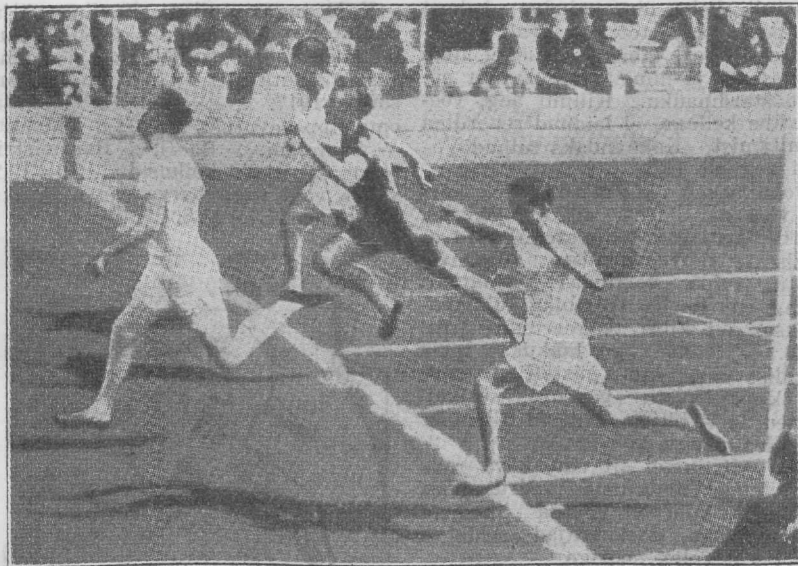
Alles kaheksas start õnnestus. Juhtima asus lõuna-aafriklane Patching, kellest Craig möödus 60. meetril, samal ajal ähvardas mööduda Craigist Meyer. Craig suutis siiski veel lisada kiirust ja võitis Meyeri 60 sm-ga. Lippincott oli kolmas, ainult 15 sm maas eelmisest, olles möödunud Patchingist viimasel meetril. — Pingutusest hoolimata jäi ajaks 10,8. — Ralph Craig oli lõõnud mõlemaid maailmarekordimehi. — Mängude järele rüpatas Craig naelkingad uuesti varna, ja jätkas oma poolelijäänud õpinguid.

Järgmisel aastal (1913) Lippincott ja Drew põmestasid rekordima- nike nimekirjast Kelly nime. Jooksid mõlemad 100 y. 9,6.

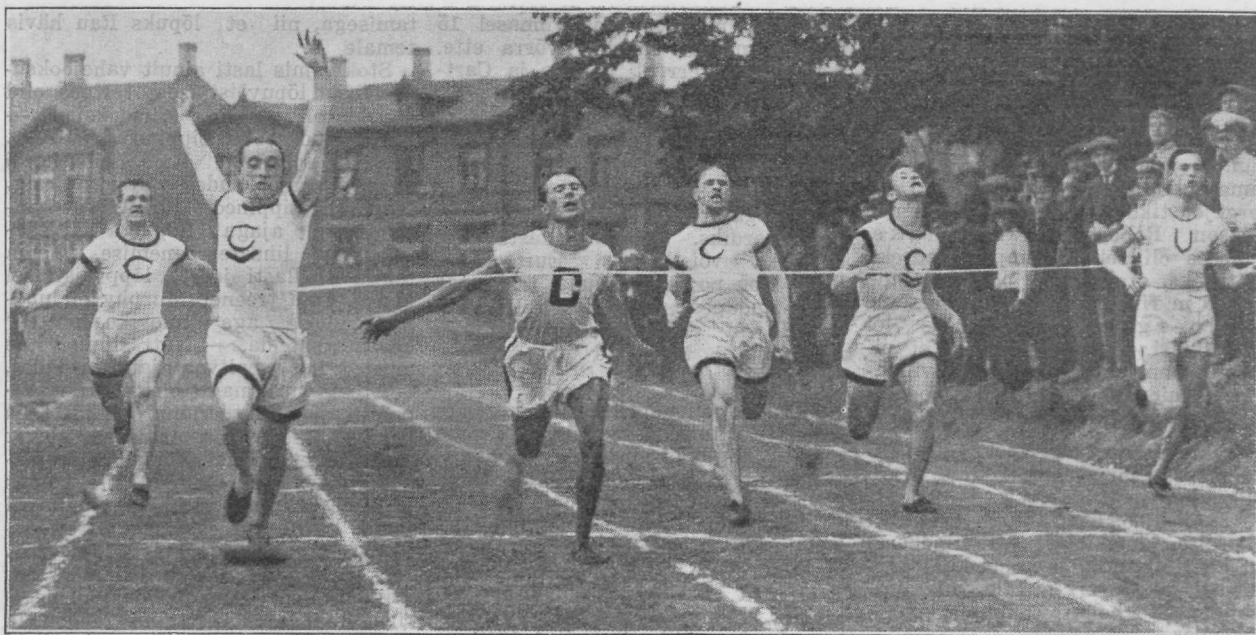
Maailmasõja ajal ei kuuldud Ameerikast häid tulemusi: 9,8 oli harilik määr, milleni küündisid mõningad sprinterid. — Euroopast ei kuulnud niigi palju.

Kui mujal maailmas võisteldi 100 m-is juba 1864. a., leidis Eestis esimene võistlus aset alles 1910. aastal. Mõte sellel distantsil võistlust korraldada ammutati välismaa ajalehtedest ja spordi-ajakirjadest. Too ajalooline jooks lavastati Pirita mererannal. Jooksu alguseks tarvitati juba ajakirjades nähtud madalstarti, mida sakslaste järgi nimetati tiigristardiks. Jooksu võitis Kaarel Kuusner ajaga 13,3, jättes seljataha B. Abramsi, Meri.

Oli leiutatud uus kergejõustiku- ala. Kuid distants tundus selleaegsetele sportlastele liig lühikesena ja nii ei läbenud keegi seda ala valida oma erialaks. Tundus usumatuna, et selle lühikesee maa katmiseks on vaja koguni suurt, pidevat ja omapärast harjutust. Seda imestamis- ja auväärsemad on hilisemad saavutused. Raske on ette kujutada, mil- lisele kõrgusele oleks 100 m rekord nende meeste poolt kruvitud, kes tapva ja kurnava 800—1500 m har- jutuse sees suutsid 100 m joosta 11 sekundi piirile!



Ralph Craig võidab 1912. a. Stokholmi olümpial 100 m maailmarekordimehi. Siserajal Lippincot, kes jäi kolmandaks, kuna temast möödus äärmisel rajal olev Meyer.



Pilt 1913. a. rahvusvahelistelt võistlustelt: G. Kiilim kaotab 100 m-is rinnaga riialasele Spiegelile. Vasakult: Schwartz, Spiegel, Kiilim, Reschetnikov, Antvark ja Vogel

1911. a. augustikuu algpäevadel korraldas Tallinna Kalevi Lootuse või praegusel Kalevi väljal „Esimesed ülemaalsed olümpiamängud“. Võistlusest osavõtt oli lubatud ka väljaspool seltse olevail sportlastel. Eriti edukalt esinesid Tondi liivamägedelt pärit olevad n. n. „düünapoisid. Gustav Kiilim, kuuludes düünapoiste „Siiriuse“ rühma, võitis kõikide üllatuseks spordiseltside „kuulsusi“ 100 m jooksus ajaga 12,9, jättes 13,0 sekundiga Margevitši teiseks.

1912. aastast alates oli 100 m juba tihti võistluste kavas. Haapsalust pärit Brignits suutis lüüa favoriite Kiilimi, Lenovit ja Hiipit Falkpargi aias korraldatud võistlustel, hankides ka Eesti rekordi oma nimel — 11,7.

Sama aasta sügisel v.-s. Spordi korraldatud rahvusvahelistel kümnevõistlustel „Lootuse“ aias tuli Kiilim 100 m-is toime ootamatu „tembuga“. Lõi selleaegset Soome parimat kiirjooksjat Jefimovit. Tugevast pingutusest tingitult kujunes ajaks vaid 11,9. — Hiljem Soomes kaotades, kirjutasid sealsed ajalehed pikki artikleid sellest, kuidas kuulsu Jefimovi võitjat Kiilimi suudeti võita.

Raamatute järele õppides ja uurides koostati harjutusekavasid. — Harjutati salaja kinnistel, planguga piiratud spordiplatsidel. Iga võoras, kes sattus juhuslikult spordiplatsile, kihutati armutult minema. Kardeti salakuulamist vastaste poolt. Äärmise visaduse ja huviga harjutati kaks korda nädalas. Pikad distantsid jäeti kõrvale. Keskmajaajooksudest siiski ei suudetud loobuda ja kord nädalas võisteldi kontrolli

mõttes nii 100 kui ka 800—1500 m jooksudes.

1913. a. rahvusvahelistele võistlustele kutsutud välismaalaste seas olid sellised kuulsused nagu Herbert Vogel — Riias (11,2—11,3) ja venelane Spiegel (11,1—11,2). — Eeljooksudest ainsa eestlasena suutis end lõpujooksu raiuda G. Kiilim. Esimene start õnnestus. Teistest pool meetrit ettepoole pääsenult Spiegel ja Kiilim rebisid tasavägiselt rind-rinnaga kuni 70. meetrini. Spiegel nagu kaldus veidi ettepoole, Kiilim ei suutnud pidada marulist tempot, kaotas endavalitsemise ja kontrolli keha üle, paindus kehas tahapoole ja seetõttu, vaevalt rinnasa ees olles, läbib Spiegel lindi esimesena, ja nimelt 11 sekundit pärast stardipauku. Kiilimi aeg, võetud ühe kellaga, ei leidnud rekordina kinnitamist. Kolmandaks tulnud Vogeli aeg oli 11,2.

Johannes Villemson, kes harva võistles kaasa 100 m jooksus, hakkas eriti ette valmistuma 1914. a. sügisest rahvusvaheliste võistluste vastu, mida korraldas Amateur. Tema suurimaks trumbiks lühimajaajooksus oli kiire reageerimine paugule. — Näis, nagu lahkukuks tema stardist siis, kui püstoli haamer „kraksus“ vastu padruni sütikut. Teised, hetk hiljem, algasid liikumist — alles paugu kõlades.

Ilm võistlustel oli vilu, kõva rada oli vihmast muutunud vedrutavaks, elastseks, kuid oli kaetud üksikute veelompidega. Jooksurajad eraldatud üksteisest valge nööriaga.

Riialast Lebedev'i, kes varem paaril korral katnud maa 11,0 sekundiga, peeti kindlaks võitjaks. Kuid ... Villemson lahkus koobastest ot-

seku vedruga visatult. Jooksis kogu maa näiliselt pingutamata ja väevata — otseku hõljudes veelompide kohal. Lebedev vaatamata kõigile püüetele ei suutnud oma vägevate, pikkade lõpusammudega mööduda ja Villemson läbis esimesena lõputasapinna. Aeg 11,0! See uus, kauapüsinud Eesti rekord oli püstitatud 1914. aastal.

Venemaa II olümpiaadil Riias meie mehed ei pääsenud 100 m finaali. Kiilim kaotas kellelegi kiievlasele ja Villemson ei võistelnud. Jooksu võitis venelane Archipov 10,8 sekundiga.

Koju tagasi tulles oli siin välja kuulutatud juba mobilisatsioon. Tuli uued noored, kuid tagajärjed langesid kohutavalt. Ainult Villemson suutis 1917. a. veel kord korrata oma tippsaavutust, s. o. 11,0 sekundit. — Saulmani, Baeri, Burmeisteri, Normaki ajad kõikusid 11,9—12,2 vahel, vaid väga harva saavutas üks või teine 11,7—11,8.



„J. G. BIKOFF“

om. J. Taar

Nahakaubad. Kingsepatarbed.

Tallinn, Veneturg 3, telefon 304-50

ERVIN REE

Korvmööbli- ja korvitööstus
end. Vigast. Sõjam. Ühingu
puu- ja vitsatööstus

asub
Tallinnas, Vene 10, hoovimajas

V. ENSMANN

Mööbli-, sadulsepa- ja autopolstritöökoda

Tallinnas, Toompuiestee 18, telefon 448-40

OSKAR VIKMANN

kella-, kulla-, hõbesepatöö-
koda ja -äri

Raekojahoones, telefon 429-08

Märgitööstus — Olevimägi 6

Kristallitööstus — Toompuiestee 15

P. TEEÄÄR

Auto- ja omnibussikerede tööstus

Tallinnas,

Luha 20.

Tel. 437-91

J. KOIT

Raudvoodi- ja madratsiäri

Tallinn, Pärnu mnt. 12.
tel. 447-93

Kehalisest ettevalmistusest ja meie jooksjatest

V. VAIKSAAR

Eesti kergejõustiku läinud hooaeg evib erilist kaalu olümpiamängude tõttu. Ootasime ju sealt tunnustust oma aastaid kestnud kergejõustiku tõusule. Lootuseks andsid põhjust lisaks mõningad varakevadel püstitatud tagajärjed. Sellest siis optimistlik sõit Berliini. Kuid siiski ei kujunenud asi nii, et kerge-sportlased oleksid toonud kulda, hõbedat või pronksi, ning lisaks punktid viisid koju teised. Ükski neist ei esinenud küll väga nõrgalt, kuid paremini võinuks minna ainult suure õnne kaasabil. Aga miks just meie pidime olema õnnesoosikud, kui ilma võidupär-gadeta jäid isegi otse üliinimlike võimetega näivad suured, nagu M. Järvinen, H. Andersson, J. Zabala jne.? Viimased olid end vigastanud enne olümpiat. Neid vigastusi ei tule võtta aga juhuslike vigas-tustena, vaid need olid tingitud sellest, et ühe kui teise treening oli ületanud nende füüsilised võimed, mille tagajärjel kehal tekib nõrgemas või pingutus-rikkamas kohas vigastus, millist nähet arstiteaduses tuntakse nime all *locus minoris resistentiae*.

Meie atleetide mitte just kõige hiilgavama esine-mise põhjusena nimetas olümpia-ekspeditsiooni juht raadios meie atleetide resp. kergejõustiklaste vähest harjutamist, võrreldes eriti jänkidega.

See on iseenesest lihtne ja selge põhjus, aga kas meie atleedid on küllalt ette valmistatud selleks, et harjutada enam?

Võrdlus USA ja meie kergejõustiklaste vahel ei tule kõne alla. Tuleb meeles kirjutus omaaegselt suur-sprinterilt dr. Helmuth Körnig'ilt, kes, võrreldes Ameerika ja Euroopa kergejõustiklasi, märkis, et Ameerikas valitakse heade hulgast parimad, Euroo-pas aga tuleb alles kasvatada paremaid.

Ameerika sportlas-üliõpilased on juba maast-madalast saanud järjekindlat kehalist kasvatust, ning nendel on isegi poistena paremad tagajärjed kui meil juba väljakujunenud esindussportlasil. Toon mõned andmed Jack Meredith'i järele 17½-a. poiste taga-järgedest, kes alustanud sportlikku tegevust 13-a.

100 yardi parim	9,7 ja 9-as	veel 9,9
220 yardi parim	21,2	10-es 22,0
440 yardi parim	49,0	8-as 50,3
880 yardi parim	1.58,2	8 2.00,5
1 miil parim	4,21	10 4,31
110 m tõkkeid parim	14,5	10 15,5
teivas parim	3,95	3—5 3,40
kõrgus parim	2,00	10 1,92
kaugus parim	7,30	10 7,10
kuul (kerge) parim	17	7 16
ketas (kerge) parim	44	7 41,30
oda parim	61	8 59

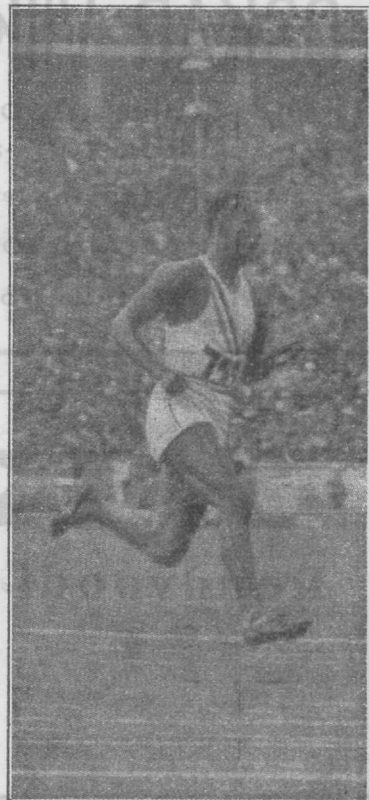
Sellest peaks olema selge ja arusaadav tähtede, nagu Williams'i, Towns'i, Woodruff'i, Varoff'i, San Romani jne. n.-ü. üleöö esilekerkimine. Jänkide parim parimate hulgast Jesse Owens oli juba Los-Angelesi olümpia eel tippklassi-mees ja jäi välja USA teate-meeskonnast üksnes musta naha pärast.

Nii on mõistetav jänkide võimed, mis kannatavad suurte võistluste eel peaaegu üliinimlikku treeningut. Pealegi alluvad nad aasta ringi igapäeva-sele sunduslikule kehalisele kasvatusel. Ameerika kergejõustiklaste juures rõhutatakse esmajoones kehaliste võimete tõstmist ja selle järele alles tehnilist külge.



Owens on füübiline näide, et kerge sammu viifel ei märka mingit pingutust, kuna

Hänni samas faasis jätab mulje, nagu oleks tegemist raske tööga



„PÄEVALEHT“

ON ISESEISEV, DEMOKRAATLIK JA
ÜLERIIKLIKULT LEVINUIUM AJALEHT

SUURIM NING KASULIKEM KUULUTAMISE LEHT BESTIS.
HINNATA KAASANDENA IGAL PÜHAPÄEVAL PILKE- JA
NALJALEHT «KRATT»

MEIE KIRJASTUSEL ILMUB

„LASTE RÕÕM“

— EESTI POPULAARSEIM LASTEAJAKIRI

T. E. K.-Ü.

GRAAFIKATÖÖSTUS

ON TÄIELISIM TÖÖSTUS SEL ALAL EESTIS

TRÜKIKODA

KÖITEKODA

TSINKOGRAAFIA

LITOGRAAFIA

OFFSET-TRÜKK

HINNAD KÕIGILE
VASTUVÕETAVAD

TELLIMISTE
TÄITMINE KIIRE

SUURIMAD NING TÄIELISIMAD

RAAMATU- JA KIRJUTUSMATERJAALIDE KAUPLUSED

KIRJANDUSE- JA PABERILAOD EESTIS

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS

TALLINN-EESTI, PIKK T. 2.

OMA TELEF. KESKJAAAM 428-83

Kui vaadata, kuidas sellega on lood meil, siis peab ütlema, et ollakse omapärasel vaatekohal. Üks provintsi ajaleht nimetas juba igahommikust võimlemist olümpia ettevalmistuseks. See, mis igale isikule on hädavajaline, ei tohiks aga sportlasele, kellelt ootame suurtagajärgi, olla küllaldane. See peaks olema igale võhikulegi selge.

Talvine töö kergejõustiklasele piirdub parimal juhul mõne nädalatunniga umbses võimlas ja sedagi mitte järjekindlalt, rääkimata igapäevasest tööst kehaliste võimete tõstmiseks. Talv kulutatakse kaalu juurevõtmiseks, arvestamata, et niisugune ilma järjekindla füüsilise pingeta juurevõetud kaal tuleb vaid ballastiks, aga mitte üldiste füüsiliste võimete tõstmiseks. Väga reljeefselt peegeldub üleliigne kaalu omamine kuulitõukaja Torrance'i juures, kes praegu kaalus 40 naela enam kui oma fenomenaalse maailmarekordi püstitamisel.

Muidugi on kaal vägagi tähtis heitjatel, aga see peab tulema juure lihaste täienemise arvel, mitte aga passiivse kaaluna. Kaal saavutatagu keha mooduka ja järjekindla füüsilise pingega alla hoidmisega. Ilma füüsilise pingeta saavutatud kaal pole püsiv ja see ongi üheks põhjuseks, miks meie atleedid on suutlikud olla vormis varakevadel ainult lühikest aega.

Kevadel on tavaliseks nähteks, et üks või teine saavutab treeningul hiilgavaid tulemusi, millest ollakse karmas ka avalikkust informeerima, mis siis annab põhjust oodata hooajal veelgi paremaid tulemusi. Need tavaliselt jäävad ära eelpool nimetatud põhjusel. Varakevadel ilma erilise ettevalmistuseta võistlustreeningule asudes puistatakse välja talvel kogutud energia tagavarad ja kaal.

Kui Matti Järvinen peab kevadel kõige tähtsamaks ettevalmistuseks murdmaajooksu ja alles pooles mais algab võistlus-ettevalmistust, siis meie mehed on ammugi kibedasti ametis hiilgavate treeningu tagajärgede püstitamisega.

Üldine kehaline ettevalmistus on meie lahetagustel hõimudel väga kõrgel järjel ja punase niidina käib Soome võistlusspordist läbi kehaline kasvatus ja üldine kehalise võime eest hoolitsemine. Käikude ja murdmaajooksudega valmistuvad Soome kergejõustiklased hooajale ja sealjuures eriti peetakse silmas, et mitte liig vara ei pingutataks end, vaid alles suurvõistlustel. Endised tegelikud sportlased praeguste treeneritena rõhutavad eriti kehaliste võimete tõstmist.

Meie kergejõustiku edaspidise edu nimel tuleks ka meil loobuda absoluutset rekordspordist ja eelkõige olgu sihiks kehaline kasvatus. Alles siis võime oodata püsivate suurtagajärgedega atleete, kes on võimalised koju tooma võidupärgi.

Ning Matti Järvisel või kellelgi teisel ei tohiks siis olla põhjust kirjutada oma raamatus: „Võistluste ettevalmistuses ei ole meile, soomlastele, midagi uut, aga sellest kirjutamisel võib olla kasu ja abi mõnel välismaa lugejal oma harjutuskava koostamisel.“

Ühe või teise kergejõustiklase ebaõnnestunud tagajärgi välismaal panna ainuüksi närvitsemise arvele, oleks halvaks tunnistuseks meie sportlaste närvide tugevusest. Ebaõnnestumise põhjusi tuleb otsida mujalt ja nimelt selles, et meie spordimehed pole küllalt treenitud ja vähemgi erakorralisem võistluspinge viib segamini keha kontseptid. Näiteks hõbemedalimees kuulis S. Bärlund (Pärske) ühes jutuaajamises ütles sõna-sõnalt järgmist: „Saabunud olümpiastaadionile ja näinud pealtvaatajate masse, hakkas pea ringi käima ja tundsin nagu oleksin teises maailmas, aga keskendusin tõukeks ja kui see õnnestus, oli kõik närvilisus kadunud.“ Siin oli endast jagu saanud läbi ja läbi treeneritud atleet.

Või jälle meie maadlejad. Ei usu, et keegi neist omaks põues kivi. Nad kindlasti enam-vähem närveerisid asudes Deutschlandhalle maadlusmatile. Nagu Neo, kes väljalangemise vältimiseks pidi järjest sel-

jatama oma vastaseid, mängides kogu aeg ühele kaardile. Aga olles heas füüsilises konditsioonis, tuli neile kasuks närvilisus ja aitas ületada meie rassile omast flegmaatsust.

Tähelepanevad meie kergejõustikus on liigne stiilide rõhutamine, nähes selles ainsat abinõu tagajärje tõstmiseks. Selle asemel, et kord omandatud stiili süvendamise ja kehaliste võimete tõstmisega parandada tehnilist tulemust, vahetatakse stiili järjest.

Meie jooksjad, kes peaaegu ei õpi mingit stiili, vaid harjutavad ainult vastupidavust ja kiirust, ning ootavad, millal õige ja otstarbekas jooksuviis külge kasvab. Sealjuures ollakse arvamisel, et tema oma puudulik jooksuviis on see kõige kohasem, otstarbekam ja isikupärasem.

Mis õieti on jooksustiil? Olümpiavõitja J. Lovelock ühes kirjutuses püüab anda mõiste selle kohta järgmiselt: „Otsustav on liigutuste kergus ja kokkuhoidlik jõu kulutus või teiste sõnadega: pingutuseta kõigis lihasgruppides, (pildidel: Owens on tüübiline näide sellest, kahe sammu vahel ei märka meie mingit pingutust. Kuna Hänni samas faasis jätab mulje, nagu oleks tegemist raske tööga), mis ei tegele otsekohe edasiviimisega ja otsekohe ei vii läbi teatud jooksufaasi (jalalihased, mis silmapilgul liigutuse juures ei tööta). Sarnane lödvestusvõime teeb alles jooksjast maailmaklassi mehe. Sellest sõltub veel liigutuste rütm ja kooskõla hingamise rütm ja lihaste töö vahel. Käte töö on vajaline tasakaalu hoidmiseks ja väsinud jalgadele toeks, kuid täiesti põhjendamata on jooksjate püüe ebaloomulikult ja jõudukulutavalt kätetõega oma sammu suurendada. Lovelock mainib siis, et see kõik kokku on psühhiline toime. Koordinaatsioon on võimalik ainult absoluutse kontsentratsiooniga ja vaimse kontrolliga keha üle.“

Kõike seda ei saavutata ummisjalu ringi joostes ja oodates heale juhusele. Muidugi on üks või teine suurjooksja sääraselt jõudnud suurtagajärgedeni, aga nende püsimine suurste hulgas on enamikus olnud täheleand. Nad on erandnähted. Meie keskpärased jooksjad ei tohiks ometi endid pidada sarnasteks erandnäheteks, kui isegi maailmarekordimehele Lehtisele Nurmi on suutnud kasvatada Soome jooksu stiili, mille tagajärjel L. pärast mitmeaastast allakäiku suutis tulla toime hõbemedali saavutamisele.

Muidugi ei tohi stiili parandamist ette võtta sääraselt, nagu üks meie jooksjatest, kes tulnud tagasi Soomest vägagi eeskujulikult jäljendas ühe olümpiavõitja seloomulikkude kätetööd, aga sealjuures kätega tegi samal ajal 1½ tsükli kui jalgadega ühe. Lõpptulemuseks oli äärmiselt hüplev ja tasakaalutu jooks.

Jooksustiili peamiseks tingimuseks on lõtvus ja sulavus liigutuses, iga lihas peab omama põhjuse teatud funktsiooni läbiviimiseks, lihaste töö üksteise suhtes peab toimuma automaatselt. Teadagi ei saa panna jooksjaid ühe šablooni järgi jooksma, vaid iga jooksja peab meetodiliste võtetega arendama talle sobivaima jooksuviisi.

Enamikul jooksjail on kiire jala mahapanemise. Tuleb aga oodata, millal jalg saavutab maa, ainult siis võime oodata, et sirutus toimub lõpuni ja sellest saadud jõud läheb enamikus edasiminekuks. Selle saavutamiseks tuleb harjutusil vabajala teekonda ette pikendada tagant kannast ülestõstmisega või jälle: joosta pehmel liival või lumes, kus jalg ei pääse liig vara lahti maast ning keha raskusel on küllalt aega ette minekuks.

Soomlaste peamiseks vastupidavuse kui ka stiilõppimise võtteks on käik ja Soome pikamaa jooksjate peamine edu saladus peitubki käigus, aga mitte mingis saladuslikus nõksus. Selle all ei tule mõista aga mitte tavalist käiku ega mitte J. Dalinchi käiguviisi, sest esimene on liialt hüplev ja teine ei lase sammu küllalt pikaks arendada. (Järgneb.)



Aleksei Palm —

Eesti spordi pioneere

Tema 35. a. sporditegevuse puhul

Pole väike nende sporditegelaste arv, kel suuri teeneid Eesti spordi arendamisel. Kuid kui elada spordile, pühendada kõik spordi hüvanguks oma nooruspõlvest ajani, millal Aja-vana juba hõbedat juustesse külvab, siis au niisugustele meestele, keda saatus on annud meie spordile.

Üks niisugustest meestest on Aleksei Palm. Kes ei tunneks Tartus „vana“ Palmi, kes nüüd küll juba tegevspordimisest ammu on tagasi tõmbunud, kuid oma traditsioonile truuks jäädes kunagi ei pruudu Tartu Kalevi juhatuskoosolekuilt või sealt, kus on vaja spordi heaks nõuga midagi korda saata? Töökohagi on mees seal leidnud, kus päev läbi pulseerib Tartu spordielu. Kui ülikooli võimlasse lähed, siis tuleb ta sulle alati teenistusvalmilt vastu, küsitledes lahkelt, mida vaja.

Lihtne, nagu mees ise, on ka tema elukäik. Aleksei Palm sündis Tartus 5. juunil 1882. a., oma vanemate neljanda pojana. Koolipinki nühhkis Tartu Jüri kirikukoolis, mille lõpetanud siirdus tislari ametit õppima, milles sai meistrikutuks pärast 6-a. õppimist. Spordifanaatikuks sai juba siis, kui üle kodulinna lainena veeresid jutud kuulsatest jõumeestest Lu-

richist, Hakenschmidtist, Abergist j. t. Siis käidi omasugustega Ema-jõe luhtadel sportimas, kive tõstmas, ujumas ja sülitisi rammu katsumas. Talviti jäid kooskäimised ruumide puudusel harvemaiks, siis ainsaks harjutuskohaks oli A. Palmi korter. Tegutseti vaid kuuluu järele, mis pärast mõnest spordialast saadi üsna väär ettekujutis. Alles kui 1901. a. rändtsirkuses, mis Tartut külastas, nähti maailmakuulsaid Lurichi, Abergi, Petrovi, Cuelopi j. t., siis alles saadi näha maadluse- ja tõstespordi õiget palet. Noil aegadel tekkiski A. Palmil ja tema tookordseil kaaslastel mõte asutada Tartusse spordiselts.

Nii loodigi 19. okt. 1901. a. Tartus spordiselts, mille esimeseks juhatajaks sai Aleksei Palm, kus kohal ta tegutses seni, kui maailmasõtta mobiliseeriti. Juhtides teisi leiab ta siiski ise veel aega tegevspordimisest osa võtta, harrastades innukalt maadlust, tõstmist ja jalgpalli. Vaatamata kõigile takistustele ja raskele katsumistele on sellest organisatsioonist välja arenenud L.-Eesti võimsaimad spordikantse — Tartu Kalev.

Maailmasõja algul mobiliseeriti A. Palm sõjaväkke. Vabanenult pärast revolutsiooni asus kohe tegutsema tuttavaile spordiradadele, energiliselt osa võttes Kalevi organiseerimistööst abiesimehena. Kui kodumaa vajab mehi, siis jättis A. Palm jälle kodu, astudes sõjaväkke, —

kalli kodumaa kaitseks, mille eest sai mälestusmärgi. Kui 1. detsembri 1924. a. verised sündmused näitasid kujukalt seda, et Eesti peab oma iseseisvust kindlustama kõigi isamaaliselt mõtlevate kodanikkude organiseerimisega, siis tegi 15. detsembril 1924. a. juhatus, kuhu kuulus ka A. Palm, ühel häälel otsuse asutada kalevlaste kompanii kuhu organiseerus 117 meest, nende ridades mõistetavalt ka Aleksei Palm.

Ülikooli teenistusse astus 1930. a., missugusel kohal ta on praeguseni.

Pikk on olnud aeg, sageli tänamatut tööd tehes, kuid Aleksei Palm on siiski truuks jäänud spordile, oma ülesseatud sihile ja Tartu Kalevile, mille juhatuses ta veel praegu abiesimeheks.

Raskejõustiku pioneerina on Aleksei Palmil suuri teeneid, sest Kalevis hakati esimesena harrastama Eestis tõstmist enam-vähem samal kujul kui praegu.

EKRAVE-liit, hinnates A. Palmi suuri teeneid raskejõustikus, annetas talle 30-a. tegevusjuubeliks teenetemärgi ja kinnitas ta rahvusvaheliseks maadluskohtunikuks.

Võimatu on siinkohal, neis lühiridades ära märkida teeneid, mida A. Palm oma senise tegevuse vältel on korda saatnud.

Parimat õnne edaspidiseks eluks ja südamlikum käepigistus tehtud töö eest, tubli töömees!

Er. Lukin.

Teatan oma lugupeetud külastajatele, et

kohvik Feischner

avati uutes ruumides,

Harju 48,

teisipäeval, 17. nov., kell 12 päeval.

H. FEISCHNER.

«Amatörism ei ole minu poolt iialgi hinnatud olümpiamängude põhiprintsipiibina», ütleb Pierre de Coubertin

Varemalki, kuigi mitte tihti, on meil tähelepanu juhitud sellele, et olümpism ja amatörism enam ei sobi üks-teisega, et need kaks siiani veel ametlikult lahutamatu on üksteisest tegelikult juba laiku läinud. Ja näib, et praegune suurolümpism ei saa endas sisaldada vähemalt suuamatörismi, isegi ka siis, kui suurolümpismi erilisemalt ei tahetaks säilitada.

Juba meie olümpiameeskonna Berliini-sõidu eel püstitati küsimus: „Kas viimast korda amatööridena olümpiateele?“ ning ühtlasi avaldati arvamist, et Elu murrab maha ka CIO (Rahvusvahelise Olümpia Komitee) vana amatöörparagrahvi.

Praegu meeter-meetrilt murtaksegi seda läinud sajandist pärit olevat paragrahvi-torni, milles nüü-kui-nüü enam ei ole uue ja värse elu hõngu, kuid torni müürid on veel küllalt paksud ja peavad veel ikka vastu atakidele, kuigi viimased järjest on muutunud sagedasemateks ja ühtlasi ka tugevamateks.

Prantslased ironiseerivad:

„On olemas olümpiavaim doktriinina... Meie arvasime ja uskusime, et seda võiks lühidalt kokku võtta küllalt täpsena järgmiselt:

„Olümpiadoktriin taotleb elustada antiikse ühiskonna kombeid, kus kehakultus omab kuulsusriikka koha vaimu kõrval. Muiste olümpiamängude töid endaga sõjariistade-rahust kehvalt võitlevaile Greeka rahvastele. Nii siis need mängud etendasid rahustavat osa ja aitasid kaasa rahvaste üksteisele lähenemisele. Nad evisid hülgust, sest et neis valitses usundlik iseloom. Mängudega austati parimaid atleete, ilma et kerkinuks küsimus nende amatörismist — mõiste, mis oli tol ajal täiesti tundmatu. Kuid moodne olümpiadoktriin baseerub desinteresseeritud jõupingutuse kontseptsioonile, täpse amatörismi vaatlemisele. Sarnaselt tahtis moodne olümpiadoktriin idealiseerida moodsat sporti ning temale anda maailmas suurt moraalselt võimu. Lõppeks olümpiaõpetus nõuab täielist lojaalsust kõigilt atleetidelt.“

„Meie arvasime,“ — jätkab Prantsuse eriajakiri, — „et nõnda defineeritud olümpiavaim, pealegi tunnustatuna ühel maailmal kõigi olümpiajuhtide poolt täieliselt, eriti kõigi nende poolt, kes kaasa aitasid mängude uuendamisele. Meil oli juba sel ajal palju põhjust avaldada selle suhtes teatud skeptitsismi, sest mõningad juhused on meile võimaldanud alla kriipsutada lahkelt doktriini ja realiteedi vahel, mis üksteist peaaegu alaliselt naeruvääristasid.“

Ent viimaks toleaege uue usu kuulutajad säilitasid oma dogmade kultuse puutumatusena. Nüüd aga Berliini mängud on annud põhjust ajakirjanduses mõningaile nentimisele, mis meid pole pannud põrmugi imestama ja mis kriipsutasid alla olümpiaidee doktriini läbikukkumist. Selle tagajärjel — rõhutab Pariisi Football — kaks meie ametivenda, härrad André Lang Journal'i ja Fernand Lomazzi Auto' juurest, käisid Pierre de Coubertin'i, moodsate olümpiamängude isa, seisukohta küsimas, kuna tema seisukohti kõigi silmis peab omama suure tähtsuse. Kindlasti on Pierre de Coubertin kõige sobivam isik, kellega võiks kõnelda olümpiavaimust.

Siin avaldame kokkuvõtte kõnelusest, mis temal oli meie ametivendadega:

„Berliini mängud on täiesti vastavad olümpiatraditsioonile. Ellu äratades olümpismi minu eesmärk oli levitada spordiideed, teda toetades hülgavate manifestatsioonidega ja suurepärase lavastusega. Spordi huvide edustamiseks on soovitatav, et võetaks tarvitusele igasugust müstikat — poliitilist, rassilist, usulist jne. Kokku võttes on vajaline, et olümpiamängudel ei puuduks erakordse manifestatsiooni ja suurejoonelisuse laad ühes selle erutavusega.“

Mis puutub amatörismi, siis ei ole see minu poolt iialgi olnud hinnatud mängude põhiprintsipiibina. Amatörism on inglaste poolt väljamõel-

dud mõttetu lugu. Amatörism ei ole olümpiafunktsioon.“

Pierre de Coubertin'i ideed ei ole kindlasti need, mis on nüüde Rahvusvahelise Olümpia Komitee omad. Krahv Baillet-Latour, kes on seal president, kas ta ei deklareerinud, et Berliini mängud jätsid liig palju ruumi lavastamisele, propagandale ning ebasportlikele manifestatsioonidele? Kas ta ei soovunud, et tuldaks tagasi suurema lihtsuse juure? Mis puutub amatörismi dogmasse, kas ei ole see võetud aluseks Rahvusvahelise Olümpia Komitee poolt? Nüü siis Pierre de Coubertin'i ja tema järeltulijate vahel ei ole vaadete ühtlust. Olümpiadoktriin seega ei ole enam üks ja seesama.

„Meie arvame,“ rõhutab Prantsuse ajakiri oma poolt, „et soovides mahutada sporti liialt ideelisust, nagu seda taotleb Rahvusvaheline Olümpia Komitee oma praeguses koosseisus, riskeeritakse sporti anda söödaks kirgedele, ideoloogiatele ja kõigile mõjudele, mis võiksid kahjustada olümpiamängude olemust.“

Lõppeks, et säilitada sportlikku ideed, on tarviline, et olümpiamängud oleksid maailma kõigi spordialade võistlused, kuid tõelised maailmameistrivõistlused kõigil aladel, s. o. võistlusteks, mis annavad võimalusi võitmiseks parimatele meestele ja parimatele meeskondadele, nii amatööridele kui professionaalidele. Mis tähendaksid need rahvusvahelise spordi määratlut suured manifestatsioonid, nimelt olümpiamängud, kui need gloriifitseeriksid mitte muid kui üksnes teise-järgu atleete (amatööre)?“

O-Ü. RIETURITE ÜHISKAUBAMAJA



Tallinn, S. Karja 19, telefon 455-77.

Tartus, Aleksandri t. 5, telefon 16-20.

SOOVITAB

suures valikus uudismustreid

inglise ja kodumaa vabrikuist

palitu-, ülikonna- ja kostüümiriideiks.

Daani vastu ei suutnud ka kohtunikud

Kaks nädalat pärast poksimaavõistlust Eestiga pidas Soome oma järjekordse maavõistluse samal ajal Daaniga. Seda oli Helsingi massihallis jälgimas üle 3500 vaataja, kes maavõistluse numbriliste tulemusega võivad jääda rahule. Kui mitte arvestada, et viigi 4:4 puhul saavutas Daani võidu raskekaalu võitmise tõttu, siis jäid soomlased ka sellel maavõistlusel võitmatuks.

Nagu E. Spordilehele kirjutab maavõistlust pealt näinud jalgpallitreener E. Saar, väärinuks Daani 4:4 asemel võiduks 6:2. Suutnuks aga Daani raskekallane K. Sampilat mitte lüüa knocki, siis oleks vast kordunud koguni sama, nagu Eesti-Soome maavõistlus, s. t. Soome tehtud võit 5:3. Illustratsiooniks olgu kas või see, et ainult ühel daanlase võidetud matschil oli kohtunike otsus üksmeelne. Kõigil teistel, kui mitte kaasa arvata knockiga lõppenud raskekaalu-matschi, andis vähemalt üks Soome kohtunik hääle omamaalasele. See Soome kohtunike schovinism on veelkordseks tõenduseks, miks Eesti vaatamata tegelikule paremusele ei suutnud võita Soome. Kärbeskaalus Olli Lehtise ja Kaj Frederik-

seni vahel oli esimene round kergelt daanlase, kuid ülejäänud kaks segesti soomlase omad. Lehtisele anti võit üksmeelselt. Kukk-kaalus oli Viggo Frederiksen kõigil kolmel roundil Eino Pelkosest parem, kuid sai võidu ainult 2:1. Sulgkaalus oli daanlane Eric Sörensen esmesel ja viimasel roundil parem, mida Åke Karlsson vaieldavalt tegi tasa teisel roundil, kuid kaks Soome kohtunikku hääletasid võidu Karlssonile! Kergekeskkaalus Bruno Ahlberg saavutas revanschi oma l. a. kaotusele G. Petersoni, kes vahepeal tuli Berliinis pronksmedalile. Ta võitis 3:0. Kergekaalus, milles matsch peeti pärast kergekeskkaalu, sai Jens Nielsen 3:0-võidu Tauno Lehikoise üle. Keskkkaalus S. Christiansen oli parajas ülekaalus kõigil roundidel. Viimasel püüdis A. Järvinen end päästa pealetormamisega, kuid sai seejuures rohkesti lööke sisse. Täiesti väärilt andsid Soome kohtunikud võidu omamaalasele 2:1! Poolraskekaalus ergutas publik H. Koivust, kelle võit oleks kindlustanud maavõistluse-võidu Soomele, kuid daanlane Börge Holm oli kindlasti parem, kuid võitis ainult 2:1! Raskekaalu-matschis päästis K. Sampilat 1. roundil knockist gong, teisel käis kaks korda põrandal, pärast mida kohtunik Smeds tõstis võiduks O. Hermanseni käe.

A/S. TALLINNA LIIMI & KUNSTVÄETISE TEHAS

end. TOFER



KADAKA TEE 8

TELEFON 435-31

Eesti Spordilehe jõulushurnaal

Eesti Spordileht on jõudmas oma järjekordse aastakäigu lõpule, ning veel ainult üks number ja meie leht võib tormata uute aastasse, alustades siis oma kaheksateistkümnendat aastakäiku. 1933. aastast, millal E. Spordileht hakkas ilmuma oma praeguses kaustas ja praegusel kujul, s. t. sporditeadusliku kuukirjana, on ta saavutanud lugejatega kõige parema kontakti. Ta on muutunud selleks, mille järgi valitses kõige suurem nõue: Eesti Spordilehe aastakäigud on nüüd sportlastele hädavajalikeks käsiraamatuteks, mille sisu ei vanane ja millest ammutatakse spordiõpetust, kriitikat, ülevaadet, ajaloolist, statistikat jne. Edasi üllatatakse lugejaid uudustega ja uute üritustega spordimaailmas, misjuures leht oma siult ja toimetamiselt on taotlenud üha uuenuslikumat, ajavaimuga kaasa käivat.

Seni on Eesti Spordileht ikka suutnud pakuda lubatust rohkemat. Mainime kas või seda, et 1933. aastast oli E. Spordileht mõeldud iga kuu 24-leheküljelisena ilmuvana, mis oleks aastakäigu vältel annud kokku 288 lehekülge, kuid seni on ta iga aasta pakkunud üle eelarve, alul vähemal ja hiljem rohkemal määral. Kui 1933. ja 1934. a. ilmunud aastakäikude lehekülgede arv oli vastavalt 296 ja 300, siis juba 1935. a. tõusis see täpselt 400 leheküljele. Kuid tänavusel aastakäigul on juba praegu, s. t. enne viimase numbril ilmumist, 436 lehe-



E. Spordilehe jõulushurnaal ilmub osaliselt erinevana ja uudsusi pakkuvana nii sisus, toimetamises kui ka väljanägemises, et sportlastel ja spordijuhtidel oleks jõulude puhul ka E. Spordileht lauale panna pühade puhul erinevale meeleolule vastavana.

Kuna E. Spordileht on oma sihiks seadnud alati üllatada alles ilmumisel, sest tõeline üllatus on ikka see, mille sisu ette ei teata, siis palume lugejad piirduda ülalöelduga ja ootama jääda Eesti Spordilehe jõulushurnaali.

Parikas
TALLINNA

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD: K. 9—5. PÜHAP. K. 11—2

külge. Tänavu on ainult mõni üksik number ilmunud 24-leheküljelisena, ülejäänutest aga mitmed üle kolme korra suurematena.

Kuid tänavune aastakäik pole veel lõppenud. Rekordi püstitab E. Spordileht oma detsembrikuu-numbriga, mis ilmub jõulushurnaalina 80—100-leheküljelises kaustas ja mitmevärvilises trükis. Sellega tõuseb tänavuse aastakäigu lehekülgede arv esmakordselt üle viiesaja, mis tähendab peagu 100-protsendilist juurekasvu, võrreldes eelarves ettenähtuga.

Eesti Spordileht ilmub **Eesti Spordi Kesklüüdi** väljaandena iga kuu 20. päeval. **Toimetus ja talitus:** Tallinn, Harju 48
Tel. 444-28. Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, $\frac{1}{2}$ a. 1 kr. 50 senti, $\frac{1}{4}$ a. 75 senti.
Välismaale aastaks 4 krooni, $\frac{1}{2}$ a. 2 krooni, $\frac{1}{4}$ a. 1 kroon.
Tellimiste vastuvõtm. talituses, kõigis posikontorites ja ajakirjanduse kontorid.
KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: $\frac{1}{2}$ lhk. Kr. 50.—,
 $\frac{1}{2}$ lhk. Kr. 25.—, $\frac{1}{4}$ lhk. Kr. 12.50; sisemised $\frac{1}{2}$ lhk. Kr. 40.—,
 $\frac{1}{2}$ lhk. Kr. 20.— $\frac{1}{4}$ lhk. Kr. 10.—.

KUUUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus, Harju 48-6, tel. 444-28,
ja ajakirjanduse kontorid.

Üksiknumber 25 senti.

SPORTLAASEL!

... ja ...

... ja ...

... ja ...

A/2. TEKLA
R I I D E K A U P L U S E D

Reserveeritud.

NÄGUS DRESS

igale

SPORTLASELE!

**Treeningdressiks ja
suusaülikonnaks:**

rips ja püksicord — sinine, hall,
pruun, kaitsevärvi ja must.

Spordipüksteks:

moleskin ja pleegitatud riie 813.

Treeningdressiks:

baika.

A/S. TEKLA

R I I D E K A U P L U S E D